

Ons kenmerk: ACM/DE/2013/206311
Zaaknummer: 13.1095.52

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998.

Pagina
1/48

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag

T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

*Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.*

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Achtergrond	3
3	Juridische kader	5
4	Procedure	9
5	Vaststelling Totale Inkomsten.....	10
6	Beoordeling tarieven.....	33
7	Dictum	35
	Bijlage 1 Berekening van de Totale Inkomsten en correcties 2014	36
	Appendix bij Bijlage 1: Overzicht Totale Inkomsten en correcties 2014	47
	Bijlage 2 Tarievenblad en elementen EAV-tarieven	48

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uitvoering aan artikel 41c van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan stelt ACM jaarlijks voor iedere netbeheerder elektriciteit de tarieven vast, die deze netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet (hierna: transport- en aansluittarieven).
2. De transport- en aansluittarieven die ACM met dit besluit vaststelt, treden in werking met ingang van 1 januari 2014. Dit besluit is van toepassing op Liander N.V. (hierna: Liander).

2 Achtergrond

3. ACM houdt onafhankelijk toezicht op de elektriciteitsmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De elektriciteitsmarkt bestaat uit de segmenten productie, handel, levering en transport van elektriciteit. Bij productie, handel en levering van elektriciteit is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten in deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welke netbeheerder zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van elektriciteit is dit niet het geval. Afnemers met een aansluiting op een bepaald net kunnen niet zelf bepalen door welke netbeheerder zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waar zij een aansluiting op hebben.
4. Degene aan wie een ander net toebehoort dan het landelijk hoogspanningsnet, is verplicht voor het beheer van dat net een of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen.¹ De aanwijzing van een netbeheerder behoeft instemming van de minister van Economische Zaken (hierna: de Minister).² TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) is aangewezen als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet. De meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijk hoogspanningsnet aangesloten, maar op een fijnmazig elektriciteitsdistributienet met een regionaal karakter (hierna: distributienet). Via het landelijk hoogspanningsnet en het distributienet komt de elektriciteit uiteindelijk terecht bij de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke distributienetten worden ook wel regionale netbeheerders genoemd. Liander is een regionale netbeheerder elektriciteit (hierna: netbeheerder).

¹ Ingevolge artikel 10, negende lid, van de E-wet. Ingevolge artikel 11, eerste lid, van de E-wet kan een rechtspersoon die de productie, de aankoop of de levering van elektriciteit verricht *niet* worden aangewezen als netbeheerder.

² Ingevolge artikel 12, tweede lid, van de E-wet.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

5. In de E-wet zijn de beheertaken voor netbeheerders bepaald.³ Een netbeheerder heeft onder meer tot taak om de door hem beheerde netten in werking te hebben, te onderhouden en de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen. Daarnaast heeft een netbeheerder tot taak om de netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij hij maatregelen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie in overweging neemt waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden.⁴ Netbeheerders hebben er belang bij dat zij de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement op het daadwerkelijk geïnvesteerde vermogen voor de kapitaalverschaffers) die zij maken om te voldoen aan de wettelijke beheertaken, kunnen terugverdienen.
6. Ingevolge de artikelen 12 en 16 van de E-wet hebben netbeheerders een wettelijk monopolie. Zij ondervinden bij het beheer van hun netten geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van concurrentie zou ertoe kunnen leiden dat een netbeheerder onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven in rekening brengt of tussen verschillende typen afnemers discrimineert. Afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn namelijk gebaat bij bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport. Ook indien de netbeheerder een hoger rendement behaalt dan in het economisch verkeer gebruikelijk, worden afnemers benadeeld. Dat afnemers in dergelijke gevallen benadeeld worden klemt des te meer, omdat zij meestal niet in staat zijn om te kiezen voor een aansluiting op een distributienet van een andere netbeheerder waar zij *“meer waar voor hun geld krijgen”*.⁵
7. De wetgever heeft ACM daarom belast met de taak om een methode vast te stellen waarmee netbeheerders *“een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie”*⁶ en *“netbeheerders financiële prikkels voor zowel kwaliteit als efficiencyverbetering”*⁷ krijgen. Indien daarvan sprake is, resulteert dat naar de mening van ACM in een optimale balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een dergelijke methode reguleert ACM de inkomsten van de

³ Ingevolge artikel 17 van de E-wet is het de netbeheerder niet toegestaan goederen of diensten waarmee zij in concurrentie treden te leveren, met uitzondering van de in dat artikel limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 43 van de E-wet stelt daarbij dat een netbeheerder verplicht is een afzonderlijke boekhouding te voeren voor het beheer van de netten op grond van zijn taken, bedoeld in de artikelen 16 en 16a van de E-wet.

⁴ Ingevolge artikel 16, eerste lid, van de E-wet.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 372, nr. 3, p. 19.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

netbeheerders. ACM beoogt daarbij een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. Toepassing van een dergelijke methode leidt uiteindelijk tot een doelmatigheidskorting (hierna: x-factor), een kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en rekenvolumina voor elke netbeheerder afzonderlijk. De x-factor, q-factor en de rekenvolumina leiden op hun beurt weer tot de tarieven die elke netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor de transport- en aansluitdienst van elektriciteit aan zijn afnemers. Kortom, ACM stelt een reguleringsmethode vast waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van transport worden bevorderd ten behoeve van afnemers als ware er marktwerking.

3 Juridische kader

8. Jaarlijks stelt ACM in afzonderlijke tarievenbesluiten de maximum transport- en aansluittarieven vast die elke netbeheerder in rekening mag brengen. ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe de transport- en aansluittarieven voor 2014 samenhangen met het methodebesluit voor regionale netbeheerders elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode (2014-2016)⁸ (hierna: het methodebesluit) en de daarvan afgeleide x-factor, q-factor en rekenvolumina per netbeheerder voor de periode 2014-2016. ACM hecht hier aan omdat deze begrippen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Van het methodebesluit en het x-factor-, q-factor- en rekenvoluminabesluit...

9. ACM legt de methode tot vaststelling van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina voor netbeheerders in een separaat methodebesluit vast. Voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 (hierna: zesde reguleringsperiode) heeft ACM deze methode vastgelegd in het methodebesluit. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, eerste, derde, vierde en vijfde lid, van de E-wet:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

⁸ Besluit van 26 september 2013 met kenmerk 103999/536.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

(...)

3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

10. Vervolgens heeft ACM de in het methodebesluit neergelegde methode toegepast om de hoogte van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder afzonderlijk vast te stellen. Voor de zesde reguleringsperiode zijn de x-factor, q-factor en de rekenvolumina voor Liander vastgesteld in het besluit van 30 september 2013 met kenmerk ACM/DE/2013/204368. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41a, eerste lid, van de E-wet:

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. de kwaliteitsterm, en*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”*

via het tarievenvoorstel...

11. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de netbeheertaken (hierna: tarievenvoorstel) aan ACM. Daarbij nemen de netbeheerders onder meer het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de TarievenCode Elektriciteit, de door ACM vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet:

“1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de*

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

- diensten die deze kosten veroorzaken,
b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,
d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1} ,$$

waarbij:

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;

f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.

2. De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.”

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

naar het tarievenbesluit

12. ACM stelt de transport- en aansluittarieven met betrekking tot de netbeheertaken voor iedere netbeheerder jaarlijks vast (hierna: tarievenbesluit). Dit tarievenbesluit bevat de transport- en aansluittarieven die afnemers van elektriciteit ten hoogste moeten betalen. De wettelijke grondslag voor het tarievenbesluit is artikel 41c, eerste of derde lid van de E-wet, waarbij ACM een correctie kan toepassen op grond van het tweede lid van dat artikel of de begininkomsten van een reguleringsperiode kan vaststellen op het efficiënte kostenniveau (inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is) op grond van het vierde lid van dat artikel:

- “1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.*
- 2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:*
- a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;*
 - b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;*
 - c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;*
 - d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.*
- 3. Indien een voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 41b.*
- 4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.”*

13. De tarieven gelden voor de periode van inwerkingtreding tot 1 januari van het jaar volgend op inwerkingtreding ingevolge artikel 42, eerste lid, van de E-wet:

- “1. De tarieven treden in werking op een door ACM van bestuur van de*

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.”

4 Procedure

14. Met het methodebesluit heeft ACM op grond van artikel 41, eerste lid, van de E-wet de methode vastgesteld tot vaststelling van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina voor de zesde reguleringsperiode.
15. Met het besluit van 30 september 2013 met het kenmerk ACM/DE/2013/204368 heeft ACM op grond van artikel 41a, eerste lid, van de E-wet een x-factor van 4,59 een q-factor van - 0,18 en de rekenvolumina voor de zesde reguleringsperiode vastgesteld voor Liander. ACM hanteert deze rekenvolumina bij het onderhavige tarievenbesluit. De voor het jaar 2014 gehanteerde rekenvolumina zijn weergegeven in Bijlage 2 van dit besluit.
16. Aan de hand van artikel 41b, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet, heeft ACM met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (cpi) voor het jaar 2014 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2014 bedraagt 2,8%.
17. Ingevolge artikel 41c, eerste of derde lid, van de E-wet stelt ACM de transport- en aansluittarieven voor iedere netbeheerder jaarlijks vast, waarbij ACM een correctie kan toepassen op grond van het tweede lid van dat artikel.
18. In het kader van een zorgvuldige voorbereiding van het onderhavige besluit heeft ACM alle afzonderlijke netbeheerders, Netbeheer Nederland en organisaties die op de elektriciteitsmarkt belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke energieverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen, uitgenodigd voor een klankbordgroep.
19. ACM heeft over het onderwerp 'inkoopkosten transport bij TenneT' een klankbordgroep georganiseerd op 14 februari 2012. Vervolgens heeft ACM nader overlegd met de klankbordgroep op 1 juli 2013. Deze overleggen hadden een informerend en consulterend karakter ten behoeve van onderhavig besluit. Het overleg van 14 februari 2012 was ten behoeve van het tarievenbesluit 2013, maar de hier gepresenteerde en verkregen

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

informatie is tevens gebruikt voor het vaststellen van (de Totale Inkomsten 2014 in) onderhavig besluit.

20. Per brief⁹ van 23 juli 2013 heeft ACM aan alle netbeheerders aangegeven dat vanwege het later vaststellen van de methodebesluiten, x-factorbesluiten, q-factorbesluiten en rekenvoluminabesluiten, netbeheerders uitstel hebben gekregen voor het indienen van het tarievenvoorstel 2014 tot uiterlijk twee weken na het door ACM versturen van de modules ten behoeve van de tarievenvoorstellen.
21. Op 4 oktober 2013 heeft ACM het verzoek naar Liander gestuurd om een tarievenvoorstel, als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, van de E-wet, bij ACM in te dienen. Op 18 oktober 2013 heeft ACM het tarievenvoorstel ontvangen.
22. Op 23 oktober 2013 heeft ACM het tarievenvoorstel ter inzage gelegd. Tevens heeft zij dit voorstel op haar website gepubliceerd (www.acm.nl). Hiervan is mededeling gedaan in de Staatscourant.¹⁰ Gedurende de termijn van de terinzagelegging, die eindigde op 6 november 2013, heeft ACM belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie op het tarievenvoorstel in te dienen. ACM heeft geen reacties ontvangen.
23. Na ontvangst van het tarievenvoorstel heeft ACM dit beoordeeld en geconcludeerd dat het voorstel aan de gestelde eisen voldoet. ACM heeft derhalve aan Liander geen aanvullende vragen meer gesteld. ACM beschouwt het tarievenvoorstel van 18 oktober 2013 daarom als definitief tarievenvoorstel.

5 Vaststelling Totale Inkomsten

24. Op grond van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet houdt ACM bij de vaststelling van de Totale Inkomsten 2014 apart rekening met inkoopkosten transport. ACM doet dit door de geschatte inkoopkosten transport zonder toepassing van de wettelijke formule toe te voegen aan de Totale Inkomsten 2014. Specifiek voor 2014 berekent ACM de Totale Inkomsten als volgt.
25. ACM vermindert de geschatte inkoopkosten transport (in het efficiëntieniveau 2013) op de Begininkomsten 2013. In het rekenmodel behorende bij de x-factorbesluiten van de zesde reguleringsperiode heeft ACM beide bedragen berekend. Hieruit resulteren de Begininkomsten 2013 (exclusief inkoopkosten transport). Vervolgens past ACM de

⁹ Kenmerk: ACM/DE/2013/202667.

¹⁰ Staatscourant 26 september 2012, nr. 19350.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

wettelijke formule toe op de Begininkomsten 2013 (exclusief inkoopkosten transport) en telt daar vervolgens de geschatte inkoopkosten transport *in prijspeil 2014* bij op. Dit leidt tot de Totale Inkomsten (exclusief correcties) voor het jaar 2014.

26. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 11, het beschreven in randnummer 25, de x- en q- factoren zoals opgenomen in randnummer 15 en de cpi zoals opgenomen in randnummer 16 stelt ACM de Totale Inkomsten (exclusief correcties) voor het jaar 2014 voor Liander vast op EUR 954.606.522.

27. Op grond van artikel 41c, tweede lid, van de E-wet kan ACM de tarieven die zullen gelden in het jaar *t* corrigeren. ACM corrigeert de Totale Inkomsten 2014 (exclusief correcties) voor de volgende nacalculaties:

- 5.1) Verrekening extra inkomsten niet-gecontracteerd verbruik 2008, 2009 en 2010;
- 5.2) Correctie voor besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief 2011, 2012 en 2013;
- 5.3) Faillissement Orro Energy Nederland B.V. (hierna: Orro) en Trianel Energie B.V. (hierna: Trianel);
- 5.4) Correctie voor vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013;
- 5.5) Correctie voor gedeelde inkomsten volumeverschuivingen coulance 2013;
- 5.6) ORV Lokale Heffingen 2012;
- 5.7) Inkoopkosten Transport TenneT 2008, 2009 en 2010;
- 5.8) Inkoopkosten Transport 2012 (Amendement Zijlstra).

Hierna behandelt ACM bovenstaande correcties die in de Totale Inkomsten 2014 zijn verwerkt.

28. Voorts merkt ACM op dat zij iedere netbeheerder in staat heeft gesteld om de doelmatige kosten op te geven die deze netbeheerder in 2012 en 2013 heeft gemaakt voor de verwerving van – en investering in – een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van de Minister, zoals bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onder g, van de E-wet. Geen van de netbeheerders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waardoor ACM voor deze kosten geen nacalculatie heeft verwerkt in de Totale Inkomsten 2014. Om deze reden geeft ACM deze nacalculatie niet weer in Bijlage 1 van dit besluit.

5.1 Verrekening extra inkomsten niet-gecontracteerd verbruik 2008-2010

29. ACM heeft in de Totale Inkomsten 2014 een drietal nacalculaties (voor de jaren 2008, 2009 en 2010) opgenomen voor de verrekening van extra inkomsten uit niet-gecontracteerd

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

verbruik. Deze nacalculatie is gerelateerd aan het besluit van ACM waarmee de x-factoren voor de vijfde reguleringsperiode elektriciteit (2011-2013) gewijzigd zijn vastgesteld.¹¹ De aanleiding voor dit wijzigingsbesluit lag onder meer in het feit dat ACM in het primaire x-factorbesluit gebruik heeft gemaakt van onjuiste gegevens, onder andere over het jaar 2006, met betrekking tot niet-gecontracteerd verbruik in de berekening van de x-factoren. De wijziging van de x-factoren leidde tot het corrigeren van de inkomsten voor de jaren 2011-2013 in de tarievenbesluiten 2013.

30. ACM heeft geconstateerd dat bij de berekening van de x-factoren voor de vierde reguleringsperiode elektriciteit (2008-2010) eveneens gebruik is gemaakt van onjuiste gegevens met betrekking tot niet-gecontracteerd verbruik. De netbeheerders ontvangen via de door ACM vastgestelde tarieven een vergoeding voor niet-gecontracteerd verbruik (zoals bijvoorbeeld voor illegaal afgetapte elektriciteit). Daarnaast hebben zij in een aantal gevallen ook via directe facturatie achteraf deze kosten verhaald op de fraudeurs in kwestie. Hierdoor kregen netbeheerders feitelijk twee keer inkomsten voor dezelfde kosten. ACM corrigeert dit effect voor de jaren 2008 tot en met 2010 met deze nacalculaties.
31. ACM berekent de nacalculatiebedragen door in de x-factorberekening van de vierde reguleringsperiode de kosten van het jaar 2006 te corrigeren door de extra inkomsten voor niet-gecontracteerd verbruik in mindering te brengen op de operationele kosten. ACM berekent op deze manier wat de x-factoren voor de vierde reguleringsperiode hadden moeten zijn wanneer de juiste gegevens direct waren meegenomen. Vervolgens kan op basis van deze nieuw berekende x-factoren berekend worden wat de inkomsten in de jaren 2008-2010 hadden moeten zijn. Het verschil tussen deze bedragen en de vastgestelde Totale Inkomsten (zonder nacalculaties) over die jaren, zijn de te corrigeren bedragen. Deze bedragen verwerkt ACM in de Totale Inkomsten 2014.

5.1.1 Reactie netbeheerders

32. Liander, Endinet en Enexis stellen dat de nacalculatie 'extra inkomsten niet-gecontracteerd verbruik' onrechtmatig is. Zij voeren ter onderbouwing van dat standpunt aan dat (i) de x-factoren formele rechtskracht hebben, (ii) de nacalculatie niet is opgenomen in het methodebesluit 2008-2010, (iii) de geschatte gegevens worden vervangen door een nieuwe schatting en (iv) dat de voorgenomen nacalculatie onvoldoende significant is en daarom niet past in de door ACM voorgestane prudente opstelling met betrekking tot nacalculaties. (v) Ten slotte zou ACM bij een klankbordgroep hebben aangegeven voorstander te zijn van een maatstaf die niet wordt nagecalculeerd, zodat de efficiëntiedoelstelling die netbeheerders wordt opgelegd helder en eenduidig is. ACM zal hierna ingaan op het standpunt van voornoemde netbeheerders.

¹¹ Besluiten van van 27 augustus 2012 met kenmerk 104163_2 t/m 104163_9.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

33. De bevoegdheid van ACM om de tarieven te corrigeren is neergelegd in artikel 41c, tweede lid, onderdeel b, van de E-wet. De omstandigheid dat de x-factoren inmiddels formele rechtskracht hebben, laat onverlet dat ACM de tarieven van voorgaande jaren mag corrigeren in het voorliggende tarievenbesluit. Voornoemd artikel kent, anders dan de netbeheerders stellen, geen beperking tot de jaren voorafgaand aan het jaar *t* of tot de jaren waarin de x-factoren nog geen formele rechtskracht hadden (i). Evenmin is de bevoegdheid tot nacalculatie gebonden aan hetgeen in het methodebesluit is vastgelegd. Ook die beperking kan niet uit artikel 41c, tweede lid, van de E-wet worden afgeleid (ii).
34. Met de stelling dat de nacalculatie onrechtmatig zou zijn omdat geschatte gegevens niet door feitelijke gegevens worden vervangen, maar door een nieuwe schatting, miskennen de netbeheerders dat de voorgenomen nacalculatie wordt uitgevoerd op grond van artikel 41c, tweede lid, onderdeel b, van de E-wet. Op grond van dit artikellid heeft ACM ook de bevoegdheid om onjuiste data te vervangen door juiste data. De onderhavige nacalculatie vindt plaats omdat ACM destijds niet over de juiste gegevens beschikte. Als ACM toen volledig zicht had gehad op de inkomsten van de netbeheerders ten aanzien van niet-gecontracteerd verbruik, had ACM tarieven vastgesteld die aanmerkelijk lager gelegen zouden hebben dan de vastgestelde tarieven (iii).
35. ACM staat een prudente opstelling voor met betrekking tot nacalculaties. Van een onvoldoende significante nacalculatie is in dit geval geen sprake. Het gaat in dit geval om een – in absolute zin – aanzienlijke vergoeding die de netbeheerders twee keer hebben ontvangen. Eén keer verdisconteerd in de tarievenbesluiten en vervolgens nogmaals via civiele procedures van de afnemers in kwestie. De reden voor het opnemen van de nacalculatie is het voorkomen van een dubbele vergoeding voor netbeheerders. De maatstaf (de efficiëntiedoelstelling) wordt onder meer bepaald op basis van een *redelijk* rendement. Het vergoeden van twee keer dezelfde kosten leidt tot het vergoeden van *meer dan* een redelijk rendement en hoort dus niet in een efficiëntiedoelstelling thuis. Deze doelstelling heeft ACM altijd helder en eenduidig uitgedragen (iv).
36. Tot slot is ACM het niet eens met de stelling van de netbeheerders dat deze nacalculatie een nacalculatie van de maatstaf zou zijn. Het is geen nacalculatie waarbij eerst een maatstaf wordt neergelegd voor de reguleringsperiode en later deze maatstaf met terugwerkende kracht wordt aangepast aan de prestatie van de netbeheerder in diezelfde periode. Een dergelijke nacalculatie acht ACM doorgaans ongewenst. De onderhavige nacalculatie heeft betrekking op inkomsten uit de jaren 2008 tot en met 2010. De maatstaf die over deze periode wordt toegepast is gebaseerd op gegevens tot en met het jaar 2006. ACM corrigeert voor de onjuiste gegevens over het jaar 2006. Om die reden is er geen sprake van een onwenselijke nacalculatie van de maatstaf met gegevens uit dezelfde

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

periode (v).

5.2 Verrekenen besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief 2011-2013

37. De afgelopen jaren is in verschillende fases het nieuwe marktmodel geïntroduceerd. In 2009 werd het capaciteitstarief voor elektriciteit ingevoerd. Op 1 augustus 2013 is het leveranciersmodel voor de hele sector ingevoerd en heeft tegelijkertijd een omkering van de meetketen plaatsgevonden. Door dit laatste ligt de meetverantwoordelijkheid niet meer bij de netbeheerders, maar bij de leveranciers. Bovenstaande heeft geleid tot een aanzienlijke taakverlichting – en daarmee tevens een aanzienlijke kostenbesparing – bij de netbeheerders.
38. Om de besparingen als gevolg van het nieuwe marktmodel zo snel mogelijk in de tarieven van de regionale netbeheerders te verwerken, en daarmee volledig ten goede te laten komen aan de afnemer, heeft de wetgever de nacalculatiebevoegdheid van ACM met de invoering van artikel 41c, tweede lid, onderdeel d, van de E-wet verruimd. Op basis van deze bepaling heeft ACM de bevoegdheid om de tarieven te corrigeren specifiek voor gerealiseerde besparingen die voortvloeien uit de invoering van het marktmodel. ACM maakt van deze wettelijke mogelijkheid gebruik om de besparingen uit de jaren 2011, 2012 en 2013 te verwerken in de tarieven voor 2014.
39. In 2009 is het capaciteitstarief voor elektriciteit ingevoerd, hetgeen vanaf dat moment jaarlijks besparingen voor de netbeheerders heeft opgeleverd. De besparingen die zijn gerealiseerd in de jaren 2009 en 2010 zijn al eenmalig in de tarieven van 2012 verwerkt op basis van door netbeheerders opgegeven besparingen.¹² De besparingen die zijn gerealiseerd in het jaar 2009 zijn via de reguleringssystematiek al in de tarieven van de jaren 2011, 2012 en 2013 verwerkt, doordat het jaar 2009 als basis dient voor de berekening van de inkomsten in de vijfde reguleringsperiode elektriciteit (2011-2013). ACM wil eveneens de besparingen uit de jaren 2011, 2012 en 2013 in de tarieven verwerken. ACM schat deze besparingen door de besparingen uit 2010 te extrapoleren naar 2011, 2012 en 2013. ACM past deze berekeningswijze toe, omdat de besparingen uit hoofde van het marktmodel structureel van aard zijn en de gerealiseerde besparingen in de jaren daarna (2011, 2012 en 2013) ten minste gelijk zullen zijn aan die van 2010. ACM benadrukt dat haar inschatting een conservatieve inschatting is, aangezien besparingen in latere jaren als gevolg van leereffecten hoger zouden kunnen uitvallen. Daarbij heeft ACM geen indicatie dat er nog extra incidentele kosten zijn waarmee rekening gehouden moet worden.

14/48

¹² Besluiten van 2 december 2011 met kenmerk 103762_2 t/m 103762_9.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

40. Het aldus gesommeerde bespaarde bedrag verrekent ACM met de tarieven voor 2014. ACM verrekent deze besparingen, in tegenstelling tot de verrekening in de tarievenbesluiten van 2012, op sectorniveau. ACM kiest in onderhavig tarievenbesluit voor deze systematiek omdat dit aansluit bij de werking van de reguleringssystematiek, waarbij op sectorniveau (de maatstaf) wordt bepaald wat de efficiënte kosten (en daarmee de inkomsten) voor een netbeheerder zijn. Daarnaast gaat ACM in haar berekening uit van de besparingen ten opzicht van het jaar 2009, aangezien besparingen uit 2009 via de reguleringssystematiek al in de tarieven zijn verwerkt.
41. Tijdens de klankbordgroep van 1 juli 2013 hebben netbeheerders (onder verwijzing naar de tekst van artikel 41c, tweede lid, onderdeel d van de E-wet) aangegeven dat besparingen alleen verrekend kunnen worden als deze direct samenhangen met het wegvallen van taken. Netbeheerders hebben ook besparingen gerealiseerd door er voor te kiezen onderdelen van het nieuwe marktmodel (bijvoorbeeld het leveranciersmodel) al eerder dan zij verplicht waren in te voeren. De resultaten van deze keuzes moeten in de ogen van de netbeheerders worden gezien als resultaten van maatstafregulering en dit voordeel moet daarom voor de netbeheerders blijven. ACM is het eens met deze stelling en kiest er daarom voor om alleen de besparingen die specifiek kunnen worden toegerekend aan de invoering van het *capaciteitstarief* te verrekenen. Besparingen met betrekking tot het capaciteitstarief houden direct verband met het wegvallen van taken bij de netbeheerder. De besparingen met betrekking tot het leveranciersmodel en de omkering van de meetketen, doen zich pas voor vanaf 1 augustus 2013.

15/48

5.3 Nacalculatie faillissement Orro en Trianel

42. In artikel 5.1 van de TarievenCode Elektriciteit¹³ is bepaald dat indien een netbeheerder als gevolg van het faillissement van een leverancier tariefinkomsten derft, deze verrekend mogen worden in zijn tarieven. Hierbij geldt als voorwaarde dat tussen de netbeheerder en de leverancier het leveranciersmodel van toepassing was.
43. De verrekening van de gedeerde tariefinkomsten heeft hooguit betrekking op de tariefinkomsten gedurende twee maanden voorafgaand aan het moment dat de vergunninghouder in staat van faillissement is verklaard. Het moment waarop de verrekening plaats mag vinden in de tarieven, is twee jaar nadat het faillissement is uitgesproken.

¹³ TarievenCode Elektriciteit, gewijzigd vastgesteld door de Autoriteit Consument en Markt bij besluit van 13 juni 2013, nr. 103834/122.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

44. In december 2012 zijn de vergunninghouders Orro¹⁴ en Trianel¹⁵ beide failliet verklaard. Uit de voorgaande paragraaf volgt dat de gedeerde tariefinkomsten over 2012 in de tarieven van 2014 verrekend mogen worden. Alle netbeheerders hebben de mogelijkheid gekregen om aan ACM een, middels een accountantsverklaring goedgekeurd, overzicht van de gedeerde tariefinkomsten te overleggen. De gedeerde tariefinkomsten volgende uit het faillissement van Orro en Trianel zijn, na indexatie, per netbeheerder opgeteld bij de Totale Inkomsten 2014.

5.4 Correctie voor vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013

45. Als gevolg van de voorgenomen invoering van het verplichte leveranciersmodel op 1 april 2013 heeft ACM voor de tarieven 2013 een correctie doorgevoerd omdat de netbeheerders vanaf die datum geen transporttarieven en tarieven voor de periodieke aansluitvergoeding bij kleinverbruikers meer hoefden te incasseren. Tot 1 april 2013 behoorde dit wel tot de taken van de netbeheerders en werd voorzien in een forfaitaire vergoeding voor het incassorisico dat zij lopen bij het innen van voornoemde tarieven.

46. Op verzoek van de sector is de invoering van het verplichte leveranciersmodel door de Minister uitgesteld van 1 april 2013 tot 1 augustus 2013. Dit betekent dat de correctie die heeft plaatsgevonden over 9 maanden feitelijk plaats had moeten vinden over 5 maanden.

47. ACM corrigeert derhalve de Totale Inkomsten voor 2014 voor deze achteraf onjuist gebleken correctie op de Totale Inkomsten voor 2013 op de volgende wijze: van de neerwaartse correctie van 2013 wordt vier-negende deel middels een opwaartse correctie aan de Totale Inkomsten van 2014 toegevoegd.

5.5 Gedeerde inkomsten volumeverschuivingen coulanceregeling 2013

48. Als gevolg van de invoering van capaciteitstarief in 2009 is de coulanceregeling ingevoerd. Afnemers konden in 2009 of 2010 de doorlaatwaarde van hun aansluiting laten verkleinen, wat er toe leidde dat zij vanaf dat moment in een lagere afnemerscategorie vielen. Bij het vaststellen van de rekenvolumes voor de vijfde reguleringsperiode zijn de volumes gebruikt zoals opgegeven over 2009, waarin al deze verschuivingen nog niet waren verwerkt. Hierdoor zijn de rekenvolumes 2009 geen zuivere indicator geweest voor de te behalen inkomsten over de vijfde periode van 2011 tot en met 2013. De netbeheerder kon door de verschuivingen de beoogde inkomsten niet behalen, omdat de betreffende afnemers een

¹⁴ Uitspraak faillissement Orro Energy Nederland B.V. op 21 december 2012.

¹⁵ Uitspraak faillissement Trianel Energie B.V. op 27 december 2012.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

lager tarief in rekening kregen gebracht dan waarmee in de TI-berekening rekening was gehouden.

49. ACM heeft aangegeven de netbeheerders te compenseren voor de gedeerde inkomsten door volumeverschuivingen in het kader van de coulanceregeling, aangezien deze gedeerde inkomsten niet vallen binnen het 'gewone' volumerisico (dat gedragen wordt door de netbeheerder). De gedeerde inkomsten voor 2013 volgen uit de vermenigvuldiging van het saldo van volumeverschuivingen ten opzichte van de rekenvolumes over 2009 (door de netbeheerders opgegeven in een dataverzoek in de zomer van 2011) met het tarief van 2013. Het nacalculatiebedrag voor 2013 wordt als correctie opgenomen in de Totale Inkomsten 2014 (na toepassing van heffingsrente).

5.6 Nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2012

50. In het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode voor regionale netbeheerders elektriciteit (2011-2013)¹⁶ heeft ACM aangekondigd na te calculeren voor het objectieve regionale verschil (hierna: ORV) 'Lokale Heffingen'. ACM beschikt nu over de feitelijke gegevens van het jaar 2012. ACM past de Totale Inkomsten 2014 aan, nu de feitelijke gegevens afwijken van de geschatte gegevens van de kosten voor Lokale Heffingen in 2012.
51. ACM berekent de correctie voor de nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2012 als volgt. De geschatte gegevens over Lokale Heffingen in de x-factor berekening (gebaseerd op het jaar 2009) worden vervangen door de feitelijke gegevens voor het jaar 2012. Conform de reguleringssystematiek kan op basis van de feitelijke gegevens over de kosten van Lokale Heffingen in het jaar 2012, het beoogde niveau van inkomsten voor het jaar 2012 exact worden bepaald.
52. Het verschil tussen het inkomstenniveau in 2012 op basis van de geschatte gegevens en het inkomstenniveau in 2012 op basis van de feitelijke gegevens bepaalt het nacalculatiebedrag. ACM gebruikt het rekenmodel behorende bij de x-factorbesluiten van de vijfde reguleringsperiode elektriciteit¹⁷ om dit verschil te berekenen en tot een aanpassing van het inkomstenbedrag te komen. Het nacalculatiebedrag resulteert in de correctie 'Lokale Heffingen 2012' en deze wordt verdisconteerd in de Totale Inkomsten 2014.

¹⁶ Besluit van 8 juni 2012 met kenmerk 104007/47.

¹⁷ Besluiten van 18 december 2012 met kenmerk 103614. Deze besluiten betreffen een wijziging van de besluiten van 1 december 2011. De besluiten van 27 augustus 2012 met kenmerk 104163 zijn toen ingetrokken. Het bijbehorende rekenmodel is voor beide besluiten gelijkloidend.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

5.6.1 Verzoek RENDO tot aanpassing van de berekening nacalculatie lokale heffingen 2012

53. Naar aanleiding van het door Rendo Netbeheer B.V. (hierna: RENDO) ingestelde beroep tegen het x-factorbesluit voor de derde reguleringsperiode gas (2008-2010) en de uitspraak van het CBb van 27 maart 2013,¹⁸ heeft ACM een beslissing op bezwaar genomen op 26 juni 2013 (hierna: BOB RENDO_2013).¹⁹ De gevolgen van deze beslissing op bezwaar verrekent ACM via nacalculaties in de tarieven gas van 2014.
54. Gezien deze ontwikkeling heeft RENDO naar aanleiding van de door ACM aan hem toegestuurde conceptberekening voor de Totale Inkomsten 2014 aangegeven het niet eens te zijn met de wijze waarop ACM de nacalculatie voor ORV lokale heffingen 2012 voor elektriciteit berekent. Dit kritiekpunt van RENDO wordt hieronder behandeld.
55. RENDO is van mening dat de uitspraak van het CBb doorwerkt naar de reguleringssystematiek bij elektriciteit, aangezien bij elektriciteit de methode voor bepaling van de Gestandaardiseerde Activa Waarde (GAW) voor afgekochte precario op dezelfde – volgens het CBb verkeerde – wijze is toegepast als bij gas. Hierdoor wordt een onjuiste GAW gehanteerd bij de bepaling van de totale kosten aan lokale heffingen in 2012 en wordt de nacalculatie voor ORV lokale heffingen 2012 onjuist berekend, aldus RENDO. RENDO is daarom van mening dat ACM voor het jaar 2012 de mogelijkheid heeft om dit alsnog te herstellen.
56. ACM deelt het standpunt van RENDO niet, aangezien de door RENDO aangehaalde uitspraak van het CBb betrekking had op de derde reguleringsperiode van de regionale netbeheerders gas (2008-2010) en daarmee geen betrekking had op de regulering van de regionale netbeheerders elektriciteit. In dat kader overweegt ACM voorts dat RENDO geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen het x-factorbesluit voor de vijfde reguleringsperiode elektriciteit (2011-2013) waardoor dit besluit formele rechtskracht heeft verkregen. ACM ziet derhalve geen aanleiding om de door RENDO gewenste correctie door te voeren.

5.7 Inkoopkosten Transport TenneT 2008, 2009 en 2010

57. Een belangrijke kostenpost van de regionale netbeheerders bestaat uit de inkoopkosten transport bij TenneT (hierna: ITT). De inkoopkosten transport zijn de tarieven die regionale netbeheerders als afnemer aan TenneT betalen voor het gebruik van de netten van

¹⁸ CBb 27 maart 2013, ECLI:NL:CBB:2013:BZ7814.

¹⁹ Zaaknummer 13.0114.37.1.01, kenmerk: ACM/RVB/2013/201914_0V.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

TenneT.²⁰ Een stijging van de transporttarieven van TenneT leidt tot een stijging van inkoopkosten transport bij de regionale netbeheerders. Bij het vaststellen van het methodebesluit voor de vierde reguleringsperiode (NE4R) was de verwachting dat de transporttarieven van TenneT fors zouden gaan stijgen door bijvoorbeeld aanmerkelijke investeringen van TenneT. Om die reden heeft ACM in het methodebesluit NE4R vastgelegd²¹ dat zij met deze verwachte stijging rekening houdt door de ITT, voor zover die afwijken van de schatting, over die jaren na te calculeren. De regionale netbeheerders krijgen daardoor het verschil tussen de vooraf in de tarieven opgenomen inkoopkosten transport bij TenneT en de werkelijke ITT vergoed.

19/48

58. Een belangrijk gegeven bij het opstellen van de berekeningen van de nacalculaties voor de ITT 2008, 2009 en 2010 betreft de overdracht van de HS-netten (met uitzondering van met Cross Border Lease-belaste netten; hierna: CBL-netten). In opdracht van de minister van Economische Zaken moesten de regionale netbeheerders die in het bezit waren van HS-netten, deze op 1 januari 2008 aan TenneT overdragen. Deze overdracht had twee effecten op de kosten van de regionale netbeheerders. Een *kostenverlagend* effect doordat de regionale netbeheerders na de beheeroverdracht geen netbeheertaken meer hoefden uit te voeren op de HS-netten. Deze kwamen immers in handen van TenneT. Daarnaast een *kostenverhogend* effect doordat de inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders na de beheeroverdracht toenamen omdat zij vanaf dat moment ook moesten gaan betalen voor de transportcapaciteit op de HS-netten. Voor de beheeroverdracht was dit immers nog hun eigen net.
59. Een complicerende factor daarbij is dat de HS-netten van Liander en Enexis later dan 1 januari 2008 zijn overgedragen aan TenneT. ACM is van mening dat de keuze van de netbeheerders om het feitelijke beheer van de HS-netten later dan de wettelijke datum van 1 januari 2008 over te dragen een privaatrechtelijke aangelegenheid is die zich buiten de regulering afspeelt. Een privaatrechtelijke overeenkomst tussen netbeheerders kan naar mening van ACM niet van invloed zijn op de regulering die aansluit bij de wettelijke taken van netbeheerders. ACM kiest er daarom voor om in de berekening van de nacalculatie ITT 1 januari 2008 als overdrachtmoment van de HS-netten te hanteren, omdat op deze datum de netten van rechtswege zijn overgedragen aan TenneT. Vervolgens maakt ACM op basis van gegevens van de netbeheerders een reconstructie van wat de ITT waren geweest wanneer de overdracht ook feitelijk op 1 januari 2008 had plaatsgevonden.

²⁰ Ook komt het voor dat regionale netbeheerders bij elkaar inkopen, bijvoorbeeld Cogas bij Enexis.

²¹ Hersteld methodebesluit NE4R (kenmerk 103606_1/67) bijlage A Methodebesluit 29 augustus 2008, randnummer 214 t/m 217 en 236.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

5.7.1 Berekening

60. De nacalculatie ITT wordt als volgt berekend. Eerst wordt berekend welke vergoeding de regionale netbeheerders al ontvangen hebben voor ITT door de ITT te berekenen die via de reguleringssystematiek in de tarieven van 2008, 2009 en 2010 zijn verwerkt (stap 1). Vervolgens wordt bepaald wat de daadwerkelijke ITT van de regionale netbeheerders waren in diezelfde jaren (stap 2). Het verschil tussen de al vergoede ITT en de werkelijke ITT is het na te calculeren bedrag. Dit verschil wordt vervolgens verdeeld over de individuele netbeheerders (stap 3). Deze stappen worden hieronder verder toegelicht.

Stap 1: het bepalen van de inkoopkosten transport bij TenneT van de regionale netbeheerders in NE4R

61. In stap 1 berekent ACM met welke ITT rekening is gehouden in de tarieven en dus welke vergoeding de regionale netbeheerders al ontvangen hebben voor ITT. Deze stap is opgebouwd uit drie tussenstappen:
- Stap 1a: berekenen van de ITT in het jaar 2006;
 - Stap 1b: berekenen van de efficiënte ITT voor de jaren 2008 t/m 2010;
 - Stap 1c: corrigeren van de efficiënte ITT voor gemeten volume-ontwikkeling t.o.v. het jaar 2006.
62. Voor **stap 1a** is het van belang dat ACM voor de regulering uit gaat van de wettelijke overdracht van HS-netten per 1 januari 2008. Dat betekent dat regionale netbeheerders in de jaren 2008 t/m 2010 *volgens de regulering* kosten zouden hebben gemaakt voor inkoop van transportcapaciteit vanaf het HS-net van TenneT. Op basis van een informatieverzoek²² berekent ACM voor welk bedrag de regionale netbeheerders in 2006 transportcapaciteit hebben ingekocht op de netten die TenneT al in haar bezit had vóór de overdracht van de HS-netten (met name vanaf EHS-netten).
63. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de kosten van de inkoop van transport vanaf de over te dragen HS-netten in 2006, omdat de overdracht toen nog niet had plaatsgevonden. In het methodebesluit NE4R is daarom vastgelegd dat ACM voor de vierde reguleringsperiode een inschatting maakt van deze kosten gebaseerd op de beheerkosten van deze netten van de regionale netbeheerders zelf. De beheerkosten van HS-netten betreffen kapitaalkosten en operationele kosten. Hierop worden de kosten die kunnen worden toegerekend aan direct aangeslotenen (andere afnemers dan de regionale netbeheerders) in mindering gebracht.
- De kapitaalkosten zijn vastgesteld op basis van de regulatorische GAW, waarbij een WACC van 5,5% zoals geldt in vierde reguleringsperiode wordt toegepast.

20/48

²² Informatieverzoek "Coulancemaatregel en Inkoopkosten Transport" (29 juni 2010).

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

- De directe operationele kosten van de overgedragen HS-netten volgen uit de gemiddelde directe operationele kosten over de jaren 2005 en 2006, conform het methodebesluit NE4R.
- Omdat een deel van de beheerkosten aan de directe afnemers zijn toe te rekenen (deze maakten immers ook van het gebruik van het net) moet worden bepaald welk deel van de kosten alleen aan de regionale netbeheerders kan worden toegerekend. Dit aandeel is 87% van de beheerkosten en wordt berekend op basis van de rekvolumes voor TenneT voor het jaar 2010. Dit percentage wordt vervolgens vermenigvuldigd met de som van de bovenstaande operationele kosten en kapitaalkosten om te komen tot de totale beheerkosten die aan de regionale netbeheerders zijn toe te rekenen. ACM acht deze kosten representatief voor de jaren 2008 t/m 2010. Daarnaast houdt ACM ook rekening met het feit dat direct aangesloten op het HS-net ook een deel van de inkoopkosten transport vanaf het EHS net betalen.

21/48

64. De waarde die resulteert uit bovenstaande berekening zijn de verwachte inkoopkosten transport op de EHS en HS-netten van TenneT over de jaren 2008-2010, conform het methodebesluit NE4R *op basis van het jaar 2006* (voor de operationele kosten op basis van 2005 en 2006).
65. Bij **stap 1b** worden de verwachte ITT uit stap 1a omgerekend naar de verwachte ITT voor de jaren 2008 t/m 2010. Dit doet ACM door de kosten uit 2006 met de productiviteitsverandering (hierna: PV) en de cpi voor de jaren 2007 t/m 2010, naar deze jaren om te rekenen. Op deze manier houdt ACM rekening met de in NE4R verwachte ontwikkeling van (de totale) kosten en zet ACM de kosten om naar het prijspeil in de jaren 2008 t/m 2010.
66. Bij **stap 1c** corrigeert ACM vervolgens voor de volume-effecten die gedurende de periode van 2006 t/m 2010 optreden. De reden hiervoor is dat ACM alleen die verschillen in inkoopkosten wil nacalculeren die gerelateerd zijn aan tariefverschillen en niet die verschillen die gerelateerd zijn aan veranderingen in het volume. Tegenover elke volumeverandering staat immers al een vergoeding voor regionale netbeheerders via hun eigen regionale tarieven. Nu de inkoopkosten transport in het jaar 2006 zijn gebaseerd op de ingekochte volumes in het jaar 2006, corrigeert ACM voor de volumeveranderingen in de daaropvolgende jaren. Deze volumecorrectie wordt gebaseerd op de volumemutatie voor de transportdienst, waarbij deze over de jaren 2006 t/m 2010 vergelijkbaar is gemaakt door deze met sectortarieven te wegen.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

67. Na het volgen van de bovenstaande stappen resulteren de reeds vergoede ITT voor de jaren 2008 t/m 2010 *op sectorniveau*, die via de tarieven van de regionale netbeheerders al aan hen zijn vergoed.

Stap 2: Bepalen van de daadwerkelijke inkoopkosten transport bij TenneT

68. Het bepalen van de daadwerkelijke ITT bestaat uit twee onderdelen, te weten het bepalen van de ITT *op EHS-netten* en het bepalen van de ITT *op de overgedragen HS-netten*. Deze kosten worden vervolgens gecorrigeerd voor de van TenneT ontvangen bedragen voor de inkoop van transportcapaciteit. Tevens heeft ACM een correctie van de data van Stedin doorgevoerd.

69. ACM gaat voor het bepalen van de daadwerkelijke inkoopkosten transport *op EHS-netten* in de jaren 2008 t/m 2010 uit van de daadwerkelijke facturatie van TenneT aan de regionale netbeheerders per jaar. Deze gegevens volgen uit de productiviteitsdata voor de jaren 2008 t/m 2010 van de regionale netbeheerders.

70. Voor berekening van de daadwerkelijke inkoopkosten transport *op overgedragen HS-netten* kan ACM voor het jaar 2010 ook gebruik maken van de daadwerkelijke facturatie van TenneT aan de regionale netbeheerders. Voor de jaren 2008 en 2009 kan ACM voor twee netbeheerders niet terugvallen op gegevens die direct volgen uit de productiviteitsdata. Dit betreft Enexis (2008) en Liander (2008 en 2009). ACM benadert daarom de inkoopkosten transport die de regionale netbeheerders in 2008 en 2009 bij TenneT zouden hebben gehad indien de HS-overdracht feitelijk op 1 januari 2008 was uitgevoerd. Deze aanpak is consistent met de aanpak zoals is gehanteerd bij de bepaling van de jaarlijkse gegevens van de netbeheerders (productiviteitsdata) over 2008 en 2009. De berekening is opgebouwd uit vijf tussenstappen.

71. In **stap 2.1** bepaalt ACM de omzet die TenneT zou hebben behaald op de overgedragen HS-netten wanneer deze op 1 januari 2008 direct zouden zijn overgedragen. Deze omzet wordt berekend op basis van gegevens van Liander, Enexis en TenneT over volumes en tarieven over de jaren 2008 en 2009. Hiermee berekent ACM de omzet die zou zijn behaald met de overgedragen HS-netten op zowel de regionale netbeheerder als de direct aangeslotenen. Hierbij wordt er rekening mee gehouden dat TenneT in een deel van die jaren nog niet het feitelijk beheer uitvoerde.

72. In **stap 2.2** bepaalt ACM het deel van de omzet onder stap 2a dat is behaald op de direct aangeslotenen. Enexis en Liander vermelden deze omzet in hun productiviteitsdata 2008 en 2009.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

23/48

73. **Stap 2.3** is het verschil tussen de stappen 2.1 en 2.2. Dit bedrag is gelijk aan de ITT vanaf het HS-net (tevens de inkoopkosten transport vanaf EHS omvattend) die de regionale netbeheerders zouden hebben opgegeven wanneer de feitelijke overdracht direct op 1 januari 2008 zou hebben plaatsgevonden. Dit verschil heeft nog betrekking op het deel van het jaar dat de netten nog niet waren overgedragen en wordt daarom omgerekend naar de ITT voor het gehele jaar op basis van tijdsevenredigheid.
74. In **stap 2.4** bepaalt ACM de door de regionale netbeheerders gerapporteerde ITT vanaf *EHS-netten*. Dit zijn inkoopkosten transport die de regionale netbeheerders betaalden om gebruik te maken van de EHS-netten van TenneT. Dit betreft het deel van het jaar dat het beheer op de HS-netten nog door de regionale netbeheerders is uitgevoerd.
75. In **stap 2.5** bepaalt ACM het verschil tussen de stappen 2.3 en 2.4. Dit bedrag is gelijk aan het benodigde correctiebedrag om de inkoopkosten transport van regionale netbeheerders bij TenneT te bepalen, uitgaande van de situatie dat feitelijke overdracht op 1 januari 2008 had plaatsgevonden.
76. De optelsom van de daadwerkelijke inkoopkosten transport vanaf EHS-netten en het correctiebedrag voor daadwerkelijke inkoopkosten transport op de overgedragen HS-netten (stap 2.5) vormen de totale ITT, uitgaande van een overdracht van HS-netten op 1 januari 2008.
77. Daarnaast worden deze bedragen nog gecorrigeerd voor de *van TenneT* ontvangen bedragen voor het gebruik van transportcapaciteit op de zogenaamde CBL-netten. Deze CBL-netten van Stedin en Liander zijn niet overgedragen aan TenneT, waardoor de situatie zich voordoet dat TenneT transportcapaciteit moet inkopen bij Stedin en Liander. Deze inkomsten dienen gesaldeerd te worden met de daadwerkelijke inkoopkosten transport, omdat anders afnemers twee keer voor dezelfde kosten gaan betalen (één keer via de tarieven TenneT en één keer via de tarieven van Stedin en Liander).
78. Tot slot corrigeert ACM de ITT van Stedin, naar aanleiding van aangeleverde informatie.

Stap 3: Verdeling van nacalculatiebedrag naar de individuele netbeheerders

79. Het verschil tussen de resultaten in stap 1 en stap 2 vormt het nacalculatiebedrag van ITT voor de jaren 2008, 2009 en 2010 op sectorniveau.
80. Vervolgens wordt het nacalculatiebedrag op sectorniveau verdeeld over de individuele netbeheerders naar rato van de SO voor de transportdienst voor het jaar 2007 (na

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

overdracht) welke volgt uit de x-factorberekening NE4R.²³ ACM acht het redelijk om voor deze verdeling deze SO toe te passen, omdat deze werkwijze aansluit bij de reguleringssystematiek en de aard van de dienst.

5.7.2 Reactie netbeheerders

81. In notities van 30 augustus 2013 hebben Liander, Endinet B.V. (hierna: Endinet) en Enexis een aantal bezwaren geuit tegen de (hiervoor beschreven) door ACM opgestelde berekening van nacalculatie ITT. In de hierna volgende randnummers bespreekt ACM achtereenvolgens deze bezwaren.

Bezwaar tegen de onjuiste uitgangssituatie

Liander, Endinet en Enexis zijn van mening dat een negatieve nacalculatie zoals resulteert voor het jaar 2008 niet in overeenstemming is met hun verwachtingen. Liander, Endinet en Enexis geven aan dat ACM haar methode van de nacalculatie anders moet toepassen. ACM zou doelbewust proberen de inkomsten van de netbeheerder te reduceren.

Reactie ACM

82. Liander, Endinet en Enexis beschrijven de stijging die plaats heeft gevonden op de ITT en daarbij de verwachting dat er een positieve nacalculatie zou plaatsvinden. ACM merkt op dat de stijging van de ITT die Liander, Endinet en Enexis beschrijven terugkomt in de berekening van de nacalculatie.²⁴ Dat de nacalculatie voor het jaar 2008 negatief uitvalt is het gevolg van uitgangspunten van het methodebesluit NE4R die Liander, Endinet en Enexis niet bij deze analyse betrekken. ACM gaat hier in haar reactie onder de randnummers 85 e.v. en 90 e.v. van dit besluit, nader op in.

83. Met betrekking tot de opmerkingen van Liander, Endinet en Enexis dat ACM haar eigen methode anders moet toepassen of doelbewust probeert de inkomsten te reduceren, merkt ACM het volgende op. Volgens ACM is de hier gehanteerde methode van nacalculeren niet onrechtmatig. ACM hanteert een methode die recht doet aan de situatie en hanteert hierbij geen principes die doelbewust de inkomsten van netbeheerders verlagen zonder dat daar aanleiding voor bestaat. Het doel van ACM met deze nacalculatie is dat netbeheerders de inkomsten krijgen waar zij recht op hebben. Dat nacalculaties in het voordeel dan wel in het nadeel van netbeheerders doorwerken, is daarbij voor ACM niet relevant, daar deze slechts een uitkomst is van de gehanteerde methode. De reactie van Liander, Endinet en Enexis leidt niet tot een wijziging van de nacalculatie.

²³ Herstel x-factoren, q-factoren en rekenvolumina voor de regionale netbeheerders elektriciteit in de 4e periode (kenmerk 103838).

²⁴ Hiervoor verwijst ACM naar de rijen 18 en 80 van het tabblad 'ITT2008-2010' in de berekening van de Totale Inkomsten 2014 inclusief correcties.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

Bezwaar tegen de onjuiste uitgangssituatie

84. Liander, Endinet en Enexis zijn het er niet mee eens dat ACM in haar berekening van de nacalculatie ITT de gerapporteerde werkelijke kostengegevens aanpast op basis van een schatting voor de situatie als zou de feitelijke beheeroverdracht per 1 januari 2008 zijn geëffectueerd. Liander, Endinet en Enexis zijn van mening dat die handelwijze om meerdere redenen onrechtmatig is. Verwezen wordt onder meer naar het beroep van Liander tegen het tariefbesluit 2011 van TenneT en het beroep van Liander en Endinet tegen de x-factorbesluiten NE5R. Deze opvatting wordt volgens partijen ondersteund door het methodebesluit NE4R, waarin wordt toegezegd dat het verschil tussen verwachte en werkelijke inkoopkosten wordt nagecalculeerd. Daarin past een gefingeerde situatie niet. ACM moet volgens partijen ook op grond van de toezegging in het methodebesluit NE4R uitgaan van de feitelijke beheersituatie en de daarbij gerapporteerde kostengegevens.

25/48

Reactie ACM

85. ACM constateert dat er een verschil van mening bestaat met Liander, Endinet en Enexis over de uitgangssituatie voor het behandelen van de ITT en de beheerskosten die netbeheerders hebben gehad voor de overgedragen HS-netten na 1 januari 2008. Liander, Endinet en Enexis stellen zich op het standpunt dat de beheerskosten voor de overgedragen HS-netten die Liander en Enexis *na 1 januari 2008* hebben gehad, ook moeten worden betrokken in de regulering. ACM is echter van mening dat in de berekening uit moet worden gegaan van de HS-overdracht per 1 januari 2008, omdat dit conform de Wet Onafhankelijk Netbeheer de door de Minister van Economische Zaken voorgeschreven wettelijke overdrachtsdatum is. Dit is in lijn met de behandeling van de HS-overdracht zoals staat beschreven in het methodebesluit NE4R. Deze lijn is als volgt.

86. Conform het methodebesluit NE4R²⁵ houdt ACM in de nacalculatie bij de verwachte ITT rekening met de beheerskosten van de HS-netten die regionale netbeheerders hadden voorafgaand aan de HS-overdracht en die terug zullen komen als ITT na de HS-overdracht. Deze aanpak mist in de analyse uit de notitie waarin de netbeheerders de verwachtingen over de ontwikkelingen van de ITT uitspreken.

87. Liander, Endinet en Enexis verwijzen naar het voornemen van ACM in het methodebesluit NE4R²⁶ om na te calculeren voor het verschil tussen de verwachte en de werkelijke ITT. Hierbij merkt ACM het volgende op. Enexis en Liander hebben in de productiviteitsdata gegevens met betrekking tot de ITT opgegeven. Dit betreft geen gegevens voor de situatie waarbij Enexis en Liander vanaf het HS-net inkochten, omdat deze situatie voor 1 januari

²⁵ Besluit van 17 juni 2011 met kenmerk 103606, bijlage A3.

²⁶ Besluit van 17 juni 2011 met kenmerk 103606, randnummer 67.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

2008 nog niet bestond (Enexis en Liander kochten alleen vanaf het EHS-net in). Omdat er geen feitelijke gegevens bestaan voor de inkoop vanaf het HS-net, dient ACM voor deze situatie een benadering te hanteren. ACM lost dit probleem op door de ITT vanaf het HS-net op basis van feitelijke data te construeren alsof vanaf 1 januari 2008 door Enexis en Liander werd ingekocht vanaf het HS-net. Op deze manier wordt er uitgegaan van de wettelijke overdrachtsdatum van 1 januari 2008 én maakt ACM gebruik van feitelijke gegevens om de ITT zo goed mogelijk te bepalen.

Bezwaar Netbeheerders tegen de onjuiste berekening van de HS-referentiesituatie

88. Ten behoeve van de bepaling van de inkoopkosten transport in de referentiesituatie 2006 worden in stap 1 de door Liander en Enexis gerealiseerde inkoopkosten vanaf EHS verhoogd met de HS-kosten van de HS-netten waarvan de overdracht van het beheer vanaf 2008 naar TenneT is overgegaan. Deze door ACM uitgevoerde berekeningswijze van de referentiesituatie staat volgens Liander, Endinet en Enexis haaks op het door de wetgever gekozen principe van outputsturing en is tevens door ACM voor de jaren 2006 en 2008 inconsistent toegepast. ACM zou de door haar gekozen benadering voor de 'gerealiseerde' inkoopkosten 2008 ook moeten toepassen op 2006.
89. Daarnaast stellen Liander, Endinet en Enexis zich op het standpunt dat de Samengestelde Output (hierna: SO) dient te worden vastgesteld op basis van de output die ten grondslag heeft gelegen aan de meting van de productiviteitsverandering (hierna: PV) uit het x-factorbesluit. Dit betreft volgens partijen de ontwikkeling van de SO van de transportdienst plus de periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) en niet alleen de SO van de transportdienst die ACM in haar berekening gebruikt. Deze handelwijze is volgens partijen niet consistent met de handelwijze van ACM ter zake van de totstandkoming van de PV-meting en de x-factorberekening. Het feit dat inkoopkosten mogelijk een nauwere relatie zouden hebben met transport dan met aansluitingen is hier niet relevant.

Reactie ACM

90. ACM is van mening dat de door haar voorgestelde berekening geen inbreuk is op het principe van outputsturing. Het gebruik maken van kostengegevens van de netbeheerders om tarieven te bepalen ziet ACM niet als inputsturing. Het is geenszins het geval dat ACM voorschrijft op welke wijze de netbeheerders het beheer van de netten moeten uitvoeren.
91. Tevens is ACM het oneens dat er inconsistentie zou zitten in de behandeling van de jaren 2006 en 2008. De gehanteerde gegevens dienen om vast te stellen (stap 1) welke inkomsten netbeheerders reeds hebben gehad in de tarieven en (stap 2) waar netbeheerders recht op hebben gegeven de nacalculatie. Voor de eerste stap in de berekening is relevant waar ACM in de tarieven 2008 t/m 2010 rekening heeft gehouden. Zoals is vastgelegd in het methodebesluit NE4R gaat ACM daarbij uit van de

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

beheerskosten van de over te dragen netten over het jaar 2006. Voor beide stappen wordt uitgegaan van de HS-overdracht per 1 januari 2008.

92. Liander, Endinet en Enexis zijn het oneens met de toepassing van de PV in de huidige vorm op de ITT. ACM ziet de PV als een algemene ontwikkeling in de productiviteit die representatief is voor de netbeheerder als bedrijf. Het hanteren van specifiek uitgesplitste PV-metingen, zoals door deze netbeheerders wordt gesuggereerd past daar niet bij. Conform het methodebesluit NE4R wordt de PV toegepast op de totale (efficiënte) kosten, inclusief ITT. ACM acht dit daarom niet onredelijk en juist wel consistent met het methodebesluit NE4R.
93. Tot slot stellen netbeheerders dat gekozen moet worden voor de SO van zowel transport als PAV en geven daarbij aan dat het feit dat inkoopkosten een nauwere relatie hebben met transport dan met aansluitingen niet relevant is. ACM leest dit punt van Liander, Endinet en Enexis zo dat de netbeheerders doelen op de bepaling van de volume-effecten bij inkoopkosten transport (stap 1c). ACM vindt het baseren van de volume-effecten op de SO voor de transportdienst redelijk, omdat zij dit meer representatief acht voor de inkoopkosten transport.

Bezwaar tegen de onjuiste gegevens

94. Liander, Endinet en Enexis zijn van mening dat ACM in haar berekening (stap 2) ook gebruik dient te maken van de gegevens over de volumes en inkoopkosten transport op het voormalige EWR-net van Liander voor het jaar 2008 en van de volumes en inkoopkosten voor het CBL-net van Liander.
95. Liander, Endinet en Enexis geven verder aan dat transportonafhankelijke kosten en kosten voor de PAV ook in de berekening betrokken dienen te worden.

Reactie ACM

96. Met betrekking tot de gegevens van het voormalige EWR-net en het CBL-net constateert ACM dat deze netten reeds voor de HS-overdracht al inkoopkosten transport kenden en daaraan na de HS-overdracht niets is veranderd. De inkoopkosten transport gerelateerd aan het voormalige EWR-net en het CBL-net zijn onderdeel van de (in de productiviteitsdata) gerapporteerde inkoopkosten transport voor het jaar 2008. Deze gegevens zijn reeds (via rij 80) onderdeel van stap 2, waardoor de netbeheerders met de door ACM gekozen nacalculatie daar reeds inkomsten voor ontvangen.
97. ACM heeft naar aanleiding van opmerkingen van Liander, Endinet en Enexis over te hanteren gegevens de berekening op enkele punten aangepast. Zo worden transportonafhankelijke kosten en kosten voor aansluitingen (PAV) in de definitieve

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

berekening van de ITT betrokken.

Bezwaar tegen de berekening van de 'werkelijke' HS-inkoopkosten

98. Liander, Endinet en Enexis zijn van mening dat ACM moet uitgaan van gegevens van Enexis en Liander zelf, in plaats van gegevens van TenneT. Daarnaast maken Liander, Endinet en Enexis enkele opmerkingen over de wijze van benadering die ACM heeft gekozen. Hierbij geven zij aan dat ACM er impliciet vanuit gaat dat de tariefopbrengsten alleen ter dekking zijn van de inkoopkosten transport. Volgens Liander, Endinet en Enexis is het onbegrijpelijk dat de kosten en inkomsten van direct HS-afnemers worden betrokken bij de berekening van de ITT, terwijl bij het uitgangspunt van HS-overdracht per 1 januari 2008 deze afnemers geen aansluiting hebben met Liander en Enexis.

Reactie ACM

99. Liander, Endinet en Enexis merken op dat ACM gebruik heeft gemaakt van gegevens van TenneT bij deze nacalculatie. Allereerst benadrukt ACM hierbij dat ACM geen reden heeft om te veronderstellen dat deze gegevens niet bruikbaar zouden zijn. In het tarievenproces voor de vaststelling van de tarieven 2014 heeft ACM bij de betrokken netbeheerders getoetst of de gehanteerde gegevens van TenneT herkenbaar zijn. Daarnaast heeft ACM de door Enexis en Liander (exclusief voormalige EWR-net en CBL-net) aangeleverde gegevens over volumes gehanteerd.

100. ACM betreft de kosten en inkomsten van direct HS-afnemers bij de berekening van de ITT en zet deze stappen in de berekening juist om vanuit de door netbeheerders aangeleverde gegevens te komen tot een situatie waarbij de effecten van direct HS-afnemers worden weggefilterd. Volgens ACM ontstaat daarmee het resultaat dat bruikbaar is voor deze nacalculatie.

101. ACM verwijst naar de toelichting bij de stappen voor toelichting op de benaderingswijze die zij heeft gekozen. Specifiek vult ACM hierop aan dat het onjuist is dat wordt verondersteld dat de tariefopbrengsten alleen ter dekking zijn van de inkoopkosten. Het betreft tevens dekking voor de kosten van het HS-net zelf, welke in de regulatorische situatie onderdeel is van het net van TenneT vanaf 1 januari 2008. De saldering van deze tariefopbrengsten zorgt ervoor dat de inkoopkosten van de direct aangesloten HS-afnemers bij TenneT niet meetellen in de inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders.

Bezwaar tegen saldering inkoopkosten transport TenneT

102. Liander en Endinet zijn het niet eens met het voornemen van ACM om de inkoopkosten van Liander bij TenneT over de jaren 2009 en 2010 te salderen met de tariefinkomsten die Liander ontvangt van TenneT als onderliggende HS-afnemer van Liander op de CBL-netten. Partijen zijn het hier niet mee eens omdat de veronderstellingen van ACM die aan

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

de motivatie ten grondslag liggen niet correct zijn. Ten eerste staan volgens Liander en Endinet tegenover de inkomsten naast de beheerskosten van het net ook inkoopkosten transport. Ten tweede leidt deze saldering volgens Liander en Endinet tot andere tenlastelegging tussen regionale netbeheerders en afnemers. Ten derde zijn Liander en Endinet van mening dat de veronderstelling dat TenneT in 2009 en 2010 additionele inkoopkosten zou hebben gemaakt en vervolgens in haar tarieven zou hebben doorberekend onjuist is en dat er geen sprake kan zijn met saldering van kosten met omzet die niet plaatsvond in de verslaglegging over de jaren 2009 en 2010.

Reactie ACM

103. ACM saldeert de inkoopkosten transport van TenneT vanaf naastgelegen HS-netten, wat opbrengsten zijn voor de regionale netbeheerders, met de inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders. ACM acht dit redelijk, omdat het additionele opbrengsten voor regionale netbeheerders betreft over de reguleringsperiode 2008-2010, als gevolg van de wettelijke overdracht van de HS-netten. TenneT werd in deze reguleringsperiode een nieuwe afnemer als gevolg van de HS-overdracht. TenneT zat voor deze afnamepunten niet in de rekenvolumina voor de periode 2008-2010. Het betreft dus volumegroei met als oorzaak een verandering van het wettelijke kader.
104. De kosten van de HS-netten waarop TenneT voor deze afnamepunten is aangesloten zaten al in de kostenbasis voor de reguleringsperiode 2008-2010. De kosten zijn om die reden via de maatstafwerking in de tarieven terecht gekomen en al in rekening gebracht bij de afnemers die wel onderdeel vormden van de rekenvolumina. Voor zover er additionele inkoopkosten transport van regionale netbeheerders (vanaf EHS) zijn ontstaan om te voldoen aan de additionele vraag van TenneT, zijn deze tevens onderdeel van de ITT in 2009 en 2010. Hiervoor wordt via de nacalculatie van ITT over 2009 en 2010 ook additionele tariefruimte gegeven. Gezien deze samenhang acht ACM het redelijk om, ondanks dat Liander deze omzet rapporteert in 2011, wel over de jaren 2009 en 2010 te salderen voor zover deze omzet in de basis is gerelateerd aan 2009 en 2010.
105. ACM ziet niet in waarom de gevolgen van de saldering voor tenlastelegging tussen netbeheerders en afnemers een probleem zou zijn. Immers beoogt ACM een dubbeling in inkomsten bij regionale netbeheerders te voorkomen. Dat er hierdoor een verschuiving tussen netbeheerders en afnemers plaatsvindt is niet onredelijk.
106. Met betrekking tot de bestreden veronderstelling dat TenneT in 2009 en 2010 additionele inkoopkosten zou hebben gemaakt en vervolgens in haar tarieven zou hebben doorberekend merkt ACM het volgende op. Ten eerste kan ACM niet plaatsen waar ACM dit zou veronderstellen. Ten tweede zijn in onderhavig besluit de inkomsten en tarieven van

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

de regionale netbeheerders aan de orde, waar de inkoopkosten die TenneT maakt geen onderdeel van zijn.

107. Op grond van bovenstaande is het redelijk om de opbrengsten uit inkoopkosten transport van TenneT vanaf naastgelegen HS-netten te salderen, omdat anders een dubbeling ontstaat met de reeds via de tarieven vergoede kosten voor de HS-netten en de additionele ITT.

Opmerkingen Liander t.a.v. enkele technische aspecten bij inkoopkosten transport TenneT

108. Liander gaat ten slotte in op enkele technische aspecten. Ten eerste geeft Liander aan dat doordat ACM gebruik maakt van gescheiden volumes per gebied van Liander er een vertekening in de aantallen volumes kan optreden door de (on)gelijktijdigheid van inkoopkosten transport tussen gebieden. Ten tweede geeft Liander aan dat de toegepaste correctiefactor van 5/12^e voor de periode van de vijf maanden van het jaar 2009 voorbij gaat aan eventuele seizoenspatronen en toevallige afnameomstandigheden voor juni en na juni.

Reactie ACM

109. Met betrekking tot het punt van de (on)gelijktijdigheid van volumes stelt ACM voorop dat zij zich baseert op de door Liander separaat per netgebied aangeleverde volumes. Ook stelt Liander niet concreet voor wat de volumes zouden zijn wanneer voor deze vertekening wordt gecorrigeerd. ACM is van mening dat enig alternatief overigens niet met voldoende zekerheid is te bepalen. ACM gaat daarom uit van de door Liander aangeleverde volumes.
110. Met betrekking tot de volume-effecten door seizoenspatronen en toevallige afnameomstandigheden constateert ACM dat Liander hier een verdere verfijning voorstelt dan de toegepaste maandverhouding. Overigens heeft Liander geen concreet voorstel gedaan voor aanpassing van de volumes voor de omstandigheden die Liander schetst. ACM acht de toegepaste maandverhouding niet onredelijk. ACM past maandverhoudingen vaker toe bij nacalculaties en de onderhavige nacalculatie is daarmee consistent.

5.8 Inkoopkosten Transport 2012 (Amendement Zijlstra)

111. De nacalculatie van inkoopkosten transport 2012 komt voort uit de inwerkingtreding van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet, als gevolg van het amendement Zijlstra²⁷. Hierin is bepaald dat vanaf het jaar 2012 de inkoopkosten transport volledig moeten worden nagecalculeerd voor de netbeheerders. Onderstaand geeft ACM per stap aan hoe de nacalculatie wordt berekend.

30/48

²⁷ Kamerstukken II, 31 904, nr. 47.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

112. De nacalculatie van inkoopkosten transport 2012 wordt als volgt berekend. Eerst wordt berekend welke vergoeding de netbeheerders al ontvangen hebben voor inkoopkosten transport in het jaar 2012 via de reguleringssystematiek (stap 1). Vervolgens wordt bepaald wat de daadwerkelijke inkoopkosten transport van de netbeheerders waren in 2012 (stap 2). Het verschil tussen de al vergoede inkoopkosten transport en de werkelijke inkoopkosten transport over het jaar 2012 is het na te calculeren bedrag. Deze stappen worden hieronder verder toegelicht.
113. In de bepaling van de inkoopkosten transport in stap 1 en stap 2 wordt ook rekening gehouden met de inkoopkosten van regionale netbeheerders bij boven- of naastliggende regionale netbeheerders. Immers maakt artikel 41b, tweede lid, van de E-wet geen onderscheid naar de netbeheerder bij wie de inkoopkosten transport plaatsvinden.
114. In **stap 1a** bepaalt ACM de inkoopkosten transport die als uitgangspunt in de reguleringssystematiek zijn gehanteerd. In het methodebesluit NE5R wordt uitgegaan van het jaar 2009 als basisjaar voor de tarieven in de vijfde reguleringsperiode. Om deze reden hanteert ACM de inkoopkosten transport voor het jaar 2009.
115. Bij **stap 1b** worden de inkoopkosten transport uit stap 1a omgerekend naar de verwachte inkoopkosten transport voor het jaar 2012. Dit doet ACM door de inkoopkosten transport uit 2012 met de productiviteitsverandering en de cpi voor de jaren 2010 tot en met 2012, naar deze jaren om te rekenen. Op deze manier houdt ACM rekening met de in de vijfde reguleringsperiode elektriciteit (2011-2013) verwachte ontwikkeling van (de totale) kosten en zet ACM de kosten om naar het prijspeil in het jaar 2012.
116. Bij **stap 1c** corrigeert ACM vervolgens voor de volume-effecten die gedurende de periode van 2009 tot en met 2012 optraden. De reden hiervoor is dat ACM alleen die verschillen in inkoopkosten wil nacalculeren die gerelateerd zijn aan tariefverschillen en niet die verschillen die gerelateerd zijn aan veranderingen in het volume. Tegenover elke volumeverandering staat immers al een vergoeding voor de netbeheerders via hun eigen tarieven. Nu de inkoopkosten transport in het jaar 2009 zijn gebaseerd op de ingekochte volumes in het jaar 2009, corrigeert ACM voor de volumeveranderingen in de daaropvolgende jaren. Deze volumecorrectie wordt gebaseerd op de volumemutatie voor de transportdienst, waarbij deze over de jaren 2009 tot en met 2012 vergelijkbaar is gemaakt door deze met sectortarieven te wegen.
117. Uit het volgen van de bovenstaande stappen resulteren de vergoede inkoopkosten transport voor het jaar 2012 op sectorniveau. In de berekening van de reeds vergoede inkoopkosten transport in stap 1 hanteert ACM de verhoudingen in de inkoopkosten transport in het jaar 2009 als verdeelsleutel. Deze keuze volgt direct uit het amendement

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

Zijlstra, omdat deze kosten volgens het amendement een individueel karakter kennen en daarom ook zo dienen te worden verrekend. Het eindresultaat van stap 1 is per individuele netbeheerder het bedrag aan inkoopkosten transport waar reeds rekening mee is gehouden in de tarieven.

118. Voor stap 2 hanteert ACM per individuele netbeheerder de inkoopkosten transport voor het jaar 2012. In stap 2 is bij het bepalen van de inkoopkosten transport de HS-overdracht niet meer van belang. De in paragraaf 5.7 beschreven bepaling van de inkoopkosten transport op overgedragen netten vervalt daarom in de berekening van de nacalculatie inkoopkosten transport TenneT 2012.
119. In stap 3 berekent ACM per individuele netbeheerder het nacalculatiebedrag door het eindresultaat van stap 1 te verminderen op het eindresultaat van stap 2.

32/48

5.8.1 Bezwaren netbeheerders

120. RENDO stelt in reactie van 30 augustus 2013 op de voorgestelde berekening van de nacalculatie inkoopkosten transport TenneT 2012, het volgende. RENDO is het niet eens met de voorgestelde berekening in stap 1c, omdat deze plaatsvindt op sectorniveau (maatstaf). Echter hebben volume-effecten tussen de jaren 2009 en 2012 op sectorniveau geen invloed op de inkoopkosten waarmee RENDO wordt geconfronteerd in die jaren en ook niet op de maatstaf voor die jaren. RENDO is daarom van mening dat voor die jaren alleen de individuele volume-effecten relevant zijn. Het is daarom onterecht om de volume-effecten op sectorniveau te hanteren voor de bepaling van de geschatte inkoopkosten per individuele netbeheerder voor de jaren 2010 en 2012. Het voorstel van RENDO is om de geschatte Totale Inkoopkosten 2010 tot en met 2012 voor elke netbeheerder te baseren op de individuele volume-effecten.

Reactie ACM

121. De nacalculatie van inkoopkosten transport gaat enerzijds (stap 1) uit van de inkoopkosten transport waar reeds rekening mee is gehouden in de tarieven van de netbeheerders en anderzijds (stap 2) de inkoopkosten transport die, op basis van amendement Zijlstra, de individuele netbeheerders hebben gehad. Voor stap 1 is relevant dat aan de basis van de toegekende inkomsten het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode elektriciteit ligt. Dit methodebesluit is vastgesteld voorafgaand aan inwerkingtreding van de wetwijziging en is gericht op vergoeding van de inkoopkosten transport via de maatstaf. Om die reden is ACM van mening dat de invulling van stap 1 geschiedt op basis van de maatstaf en dat het daarom redelijk is de volume-effecten binnen stap 1 op sectorniveau te hanteren. Pas aan het einde van stap 1 worden de inkoopkosten transport op sectorniveau uitgesplitst naar de individuele netbeheerder.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

Vaststelling Totale Inkomsten 2014 inclusief correcties

122. ACM stelt de Totale Inkomsten voor het jaar 2014 inclusief correcties voor Liander vast op EUR 997.421.928. Voor de berekening van de Totale Inkomsten inclusief deze correcties verwijst ACM naar Bijlage 1 van het onderhavige besluit. ACM beoordeelt het tarievenvoorstel van Liander op basis van deze Totale Inkomsten 2014 inclusief correcties.

6 Beoordeling tarieven

123. ACM heeft op 18 oktober 2013 het tarievenvoorstel van Liander ontvangen. ACM beoordeelt het ontvangen tarievenvoorstel aan de hand van artikel 41b, eerste lid van de E-wet. Daartoe toetst ACM het tarievenvoorstel onder meer aan de richtlijnen voor het tarievenvoorstel die ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de Totale Inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder. Eveneens toetst ACM de tarievenvoorstellen aan de TarievenCode Elektriciteit.

Beoordelingskader tarievenvoorstellen

124. ACM heeft de voorstellen op de hierna volgende punten getoetst.

125. In de eerste plaats heeft ACM beoordeeld of de netbeheerder voor ieder voorgesteld tarief bij een van het verwachte niveau afwijkende tariefmutatie een afdoende kostenonderbouwing heeft aangeleverd. Vanuit het principe van kostenoriëntatie eist ACM dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2014. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

126. In de tweede plaats heeft ACM de voorstellen beoordeeld op de door de netbeheerders voorgestelde deelmarktgrenzen. ACM toetst of de deelmarktgrenzen voor zowel transporttarieven als aansluittarieven in overeenstemming zijn met de TarievenCode Elektriciteit.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

127. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft ACM de individuele voorstellen getoetst.

128. ACM gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het x-factorbesluit. Dat deze besluiten nog niet onherroepelijk zijn, doet daar niet aan af. Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het maken van bezwaar of het instellen van beroep. Daarom gaat ACM uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van het genoemde methodebesluit en het x-factorbesluit.

Beoordeling voorstel Liander

129. ACM acht het voorstel van Liander in overeenstemming met voornoemd beoordelingskader.

Conclusie

130. ACM oordeelt op grond van voorgaande randnummers dat het door Liander op 18 oktober 2013 ingediende tarievenvoorstel voldoet aan alle in artikel 41b, eerste lid, van de E-wet genoemde eisen.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

7 Dictum

131. Op grond van artikel 41c, eerste, tweede en vierde lid, van de E-wet stelt ACM de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2014, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig Bijlage 2a.
132. Bij het vaststellen van de transport- en aansluittarieven en rekenvolumina heeft ACM gebruik gemaakt van de door Liander N.V. gehanteerde deelmarktgrenzen. In Bijlage 2a van dit besluit zijn de deelmarktgrenzen voor Liander N.V. bijgevoegd.
133. Van dit besluit zal ACM mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal ACM dit besluit publiceren op de website van ACM (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van ACM. Daarnaast is iedere netbeheerder verplicht om een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.
134. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2014.

Den Haag,
Datum, 2 december 2013

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

W.G.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

Bijlage 1 Berekening van de Totale Inkomsten en correcties 2014

1 Inleiding

1. De transport- en aansluittarieven voor het jaar 2014 worden vastgesteld op basis van de Totale Inkomsten voor 2014. In deze bijlage legt ACM uit hoe zij de Totale Inkomsten 2014 inclusief correcties voor iedere netbeheerder berekent.
2. Ten eerste gebruikt ACM de formule uit artikel 41b, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Hiermee berekent ACM de Totale Inkomsten 2014. ACM hanteert hiervoor de Begininkomsten 2013 zonder correcties en hanteert daarbij de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (hierna: cpi), de x-factor en q-factor die gelden voor de zesde reguleringsperiode voor regionale netbeheerders elektriciteit (2014-2016, hierna: NE6R). Tevens houdt ACM rekening met de Inkoopkosten Transport, zonder toepassing van de formule uit artikel 41b, eerste lid, van de E-wet, zoals volgt uit de uit artikel 41b, tweede lid, van de E-wet.

$$TI_{i,2014}^{excl.corr} = (BI_{i,2013}^{excl.corr} - IT_{i,2013}^{inschattingNE6R}) \cdot (1 + cpi_{2014} - x_{i,2014-2016} + q_{i,2014-2016}) + IT_{i,2014}^{inschattingNE6R}$$

waarbij:

$TI_{i,2014}^{excl.corr}$	De Totale Inkomsten 2014 van netbeheerder i zonder correcties.
$BI_{i,2013}^{excl.corr}$	De Begininkomsten 2013 van netbeheerder i zonder correcties zoals die volgen uit bijlage 1 het x-factorbesluit.
cpi_{2014}	De cpi ²⁸ voor het jaar 2014.
$x_{i,2014-2016}$	De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering voor netbeheerder i in de jaren 2014 tot en met 2016.
$q_{i,2014-2016}$	De kwaliteitsterm voor netbeheerder i in de jaren 2014 tot en met 2016.
$IT_{i,t}^{inschattingNE6R}$	Inschatting van het bedrag voor Inkoopkosten Transport voor 2013 en 2014 op basis van de berekening zoals gepresenteerd in het methodebesluit NE6R voor netbeheerder i .

²⁸ de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

3. ACM past op de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2014 zeven correcties toe:

Correcties	In formules
▪ Verrekening extra inkomsten niet gecontracteerd verbruik 2008, 2009 en 2010	$Cor_{i,2014}^{NGV,t}$
▪ Besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief 2011, 2012 en 2013	$Cor_{i,2014}^{ICT,t}$
▪ Bijzonderheid: Faillissement Orro en Trianel	$Cor_{i,2014}^{FOT2012}$
▪ Aanpassing Correctie vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013 over 2013	$Cor_{i,2014}^{DD2013}$
▪ Nacalculatie gedeelde inkomsten volumeverschuivingen coullance 2013	$Cor_{i,2014}^{COU2013}$
▪ Nacalculatie ORV Lokale Heffingen over 2012	$Cor_{i,2014}^{LH2012}$
▪ Nacalculatie Inkoopkosten Transport TenneT 2008, 2009 en 2010	$Cor_{i,2014}^{ITT,t}$
▪ Nacalculatie Inkoopkosten Transport 2012	$Cor_{i,2014}^{IT2012}$
▪ Nacalculatie TI 2011 en TI 2012 als gevolg van wijziging x-factoren NE5R - Westland (tweede helft)	$Cor_{Westland,2014}^{TI,t}$
▪ Bijzonderheid: saldo verrekenen i.v.m. lagere tarieven Enexis over 2012 en 2013	$Cor_{Enexis,2014}^{LT,t}$

37/48

4. ACM berekent de Totale Inkomsten 2014 inclusief correcties voor de netbeheerder zodoende als volgt:

$$\begin{aligned}
 TI_{i,2014}^{incl.corr} &= TI_{i,2014}^{excl.corr.} + Cor_{i,2014}^{NGV,t} + Cor_{i,2014}^{ICT,t} + Cor_{i,2014}^{FOT2012} + Cor_{i,2014}^{DD2013} \\
 &\quad + Cor_{i,2014}^{COU2013} + Cor_{i,2014}^{LH2012} + Cor_{i,2014}^{ITT,t} + Cor_{i,2014}^{IT2012} \\
 &\quad + Cor_{Westland,2014}^{TI,t} + Cor_{Enexis,2014}^{LT,t}
 \end{aligned}$$

waarbij:

$TI_{i,2014}^{incl.corr}$ de Totale Inkomsten 2014 van netbeheerder i inclusief correcties

5. ACM vergoedt als onderdeel van het correctiebedrag de relevante belastingrente (voorheen: heffingsrente) voor de nacalculatie. Deze belastingrente wordt op jaarbasis

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

berekend, met gebruikmaking van de belastingrentepercentages per kwartaal volgens art. 30f, vijfde lid van de Algemene wet inzake de rijksbelastingen. De belastingrente wordt berekend door het samengestelde product te nemen van de belastingrentepercentages vanaf het jaar waarop de nacalculatie ziet (ofwel: het prijspeil waarin de nacalculatie is uitgedrukt) tot het jaar waarin de vergoeding van de correctie voor de nacalculatie plaatsvindt (in onderhavig besluit is dat het jaar 2014).

6. Zodoende berekent ACM de correcties voor de netbeheerder als volgt:

$$Cor_{i,t}^{Qs} = Nac_i^{Qs} \cdot (1 + r_{s,t}^{Bel})$$

waarbij:

Nac_i^{Qs} het bedrag van nacalculatie Q die ziet op een aanpassing van de inkomsten over jaar s voor netbeheerder i

$r_{s,t}^{Bel}$ de relevante belastingrente om een bedrag uitgedrukt in het prijspeil van het jaar s naar het jaar t te brengen (in dit besluit is t steeds gelijk aan 2014).

7. In de volgende hoofdstukken van deze bijlage wordt uitgelegd hoe ACM de individuele nacalculatiebedragen berekent. De aanleiding en toelichting bij de nacalculatie is in de hoofdtekst van het besluit te vinden, in deze bijlage gaat ACM uitsluitend nog in op de berekeningswijze.

2 Nacalculaties

2.1 Extra inkomsten niet gecontracteerd verbruik 2008, 2009 en 2010

8. ACM berekent de correcties voor 2014 als gevolg van de extra inkomsten uit niet gecontracteerd verbruik als volgt:
9. Als eerste wordt per netbeheerder berekend wat de Totale Inkomsten voor 2008, 2009 en 2010 hadden moeten zijn indien een x-factor was gebruikt die gebaseerd is op toepassing van de juiste gegevens over niet gecontracteerd verbruik. Vervolgens wordt aan de hand van de resulterende (virtuele) x-factor opnieuw de Totale Inkomsten voor 2008, 2009 en 2010 bepaald. Tot slot wordt per jaar het verschil berekend van de Totale Inkomsten gebaseerd op virtuele x-factor en de Totale Inkomsten gebaseerd op de oorspronkelijke x-factor.

$$Nac_i^{NGV,t} = TI_{i,t}^{xvirt} - TI_{i,t}^x$$

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

waarbij:

$Nac_i^{NGV,t}$	het nacalculatiebedrag over jaar t voor netbeheerder i op basis van de x-factor zoals voor NE4R zou resulteren met toepassing van de juiste gegevens over niet gecontracteerd verbruik
$TI_{i,t}^{xvirt}$	de Totale Inkomsten voor jaar t zoals deze voortvloeit uit de virtuele x-factor.
$TI_{i,t}^x$	de Totale Inkomsten voor jaar t zoals deze voortvloeit uit de vastgestelde x-factor.

39/48

2.2 Invoering capaciteitstarief

10. ACM berekent de besparingen voor de regionale netbeheerders als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief als volgt:

$$Nac_i^{ICT,t} = \frac{SO_i^{kv}}{SO_{sector}^{kv}} \cdot (B_{sector}^{ICT,2009} - B_{sector}^{ICT,2010}) \cdot cpi_{2010}^t$$

waarbij:

$Nac_i^{ICT,t}$	Het totale nacalculatiebedrag ten gevolge van de besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief in 2009 in de jaren 2010, 2011 en 2012
SO_i^{kv}	De samengestelde output kleinverbruik van netbeheerder i ²⁹
SO_{sector}^{kv}	De samengestelde output kleinverbruik van de sector
$B_{sector}^{ICT,2009}$	De besparingen van de hele sector over 2009 als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief in 2009, omgezet naar prijspeil 2010
$B_{sector}^{ICT,2010}$	De besparingen van de hele sector over 2010 als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief in 2009
cpi_{2010}^t	De consumentenprijsindex van jaar 2010 naar jaar t

2.3 Faillissement Orro en Trianel

11. ACM berekent de compensatie die de netbeheerders ontvangen als gevolg van misgelopen tariefinkomsten door het faillissement van Orro en Trianel in 2012 als volgt:

²⁹ Bron: Herstelde x-factorberekening NE5R (27 augustus 2012).

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

$$Nac_i^{FOT2012} = GI_{i,2012}^{FO} + GI_{i,2012}^{FT}$$

waarbij:

$GI_{i,2012}^{FO}$ de gedeelde inkomsten van netbeheerder i voor het jaar 2012 als gevolg van het faillissement van Orro.

$GI_{i,2012}^{FT}$ de gedeelde inkomsten van netbeheerder i voor het jaar 2012 als gevolg van het faillissement van Trianel.

2.4 Vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013

12. ACM berekent het bedrag van de nacalculatie voor het vervallen van de vergoeding voor dubieuze debiteuren als volgt:

$$Nac_i^{DD2013} = -\frac{4}{9} \cdot Cor_{i,2013}^{DD2013}$$

waarbij:

$Cor_{i,2013}^{DD2013}$ de correctie op het totale inkomen van netbeheerder i in 2013 als gevolg van het wegvallen van forfaitaire percentage aan voorziening voor dubieuze debiteuren als gevolg van voorgenomen introductie van het nieuwe marktmodel per 1 april 2013. Deze correctie is opgenomen in het tarievenbesluit voor netbeheerder i voor 2013.

2.5 Volumeverschuivingen coulance 2013

13. ACM berekent het bedrag van de nacalculatie als gevolg van gedeelde inkomsten in het kader van de coulanceregeling voor 2013 voor netbeheerder i als volgt:

$$Nac_i^{VVCOU2013} = \sum_{cat=\{\dots\}} (SaldoVV_{cat,i} \cdot p_{cat}^{2013})$$

waarbij:

$\sum_{cat=\{\dots\}}$ de sommatie over alle tarief categorieën van de kleinverbruikers elektriciteit

$SaldoVV_{cat,i}$ het saldo van de volumeverschuivingen voor categorie cat voor netbeheerder i zoals opgegeven in het dataverzoek van augustus 2011

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

p_{cat}^{2013} het tarief voor categorie *cat* voor netbeheerder *i* zoals vastgesteld voor 2013

2.6 ORV Lokale Heffingen 2012

14. ACM berekent het bedrag als gevolg van de nacalculatie op basis van de feitelijke gegevens voor het objectiveerbare regionale verschil 'Lokale Heffingen' als volgt:

$$Nac^{LH2012} = TI_{i,2012}^{LH\text{feitelijk}} - TI_{i,2012}^{LH\text{schatting}}$$

waarbij:

$TI_{i,2012}^{LH\text{feitelijk}}$ de Totale Inkomsten voor het jaar 2012 van netbeheerder *i* op basis van de x-factorberekening voor de vijfde periode (zoals gebruikt voor de x-factorbesluiten 18 december 2012) met gebruikmaking van feitelijke gegevens voor de kosten van lokale heffingen.

$TI_{i,2012}^{LH\text{schatting}}$ de Totale Inkomsten voor het jaar 2012 van netbeheerder *i* op basis van de x-factorberekening voor de vijfde periode (zoals gebruikt voor de x-factorbesluiten 18 december 2012) met gebruikmaking van geschatte gegevens voor de kosten van lokale heffingen.

2.7 Inkoopkosten transport TenneT 2008, 2009, 2010

15. Als eerste berekent ACM welk deel van inkoopkosten transport TenneT de regionale netbeheerders reeds vergoed hebben gekregen vanuit de jaren 2008 t/m 2010 doordat hiermee reeds rekening is gehouden in de tarieven. Dit gebeurt in drie stappen:

- a) Ten eerste bepaalt ACM de inkoopkosten transport bij TenneT in het jaar 2006 door het totaal aan inkoopkosten transport in het jaar 2006 te verminderen met de inkoopkosten transport bij netbeheerders niet zijnde TenneT.

$$ITT_{i,2006} = IT_{i,2006} - IT_{i,2006}^{RNB}$$

waarbij:

$ITT_{i,2006}$ de inkoopkosten transport bij TenneT voor netbeheerder *i* in 2006

$IT_{i,2006}$ de totale inkoopkosten transport voor netbeheerder *i* in 2006

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

$IT_{i,2006}^{RNB}$ de inkoopkosten transport bij overige regionale netbeheerders voor netbeheerder i in 2006

Daarna wordt berekend wat de inkoopkosten transport bij TenneT zijn, exclusief de overgedragen direct aangesloten:

$$ITT_{i,2006}^{excl.ODA} = ITT_{i,2006} - f_{ODA} \cdot (ITT_{i,2006} - IT_{i,2006}^{NON})$$

waarbij:

$ITT_{i,2006}^{excl.ODA}$ = de inkoopkosten transport voor netbeheerder i in 2006 bij TenneT exclusief de inkoopkosten transport voor overgedragen direct aangesloten

f_{ODA} het aandeel direct aangesloten op HS-net

$IT_{i,2006}^{NON}$ de inkoopkosten transport voor netbeheerder (met overgedragen HS-netten) i in 2006 voor niet overgedragen HS-netten

Vervolgens worden de verwachte inkoopkosten transport op de EHS- en HS-netten van TenneT in NE4R op basis van het jaar 2006 bepaald:

$$ITT_{2006}^{v'} = \sum_i ((KK_{i,2006}^{ON,WACC NE4R} + OK_{i,2006}^{ON}) \cdot (1 - f_{ODA}) + ITT_{i,2006}^{excl.ODA})$$

waarbij:

$ITT_{2006}^{v'}$ de verwachte inkoopkosten transport bij TenneT in 2006, uitgegaan van feitelijke overdracht van HS-netten per 1 januari 2008, waarbij de " " aangeeft dat het hier een tussenresultaat betreft.

$KK_{i,2006}^{ON,WACC NE4R}$ de kapitaalkosten gerelateerd aan overgedragen netten van netbeheerder i in jaar t bij toepassing van de WACC voor de vierde reguleringsperiode

$OK_{i,2006}^{ON}$ de operationele kosten gerelateerd aan overgedragen netten van netbeheerder i in jaar t

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

- b) Vervolgens worden deze verwachte inkoopkosten omgerekend naar de verwachte inkoopkosten transport bij TenneT voor de periode 2008 t/m 2010. Merk op dat voor de berekening van de inkoopkosten voor 2008 t/m 2010 als eerste tussenstap de inkoopkosten voor 2007 berekend dienen te worden.

$$ITTv'_t = cpi_t \cdot PV_t \cdot ITTv'_{t-1}$$

waarbij:

$ITTv'_t$	de verwachte inkoopkosten transport bij TenneT voor netbeheerder i in jaar t , waarbij de " ' " aangeeft dat het een tussenresultaat betreft
cpi_t	de consumentenprijsindex voor jaar t
PV_t	de productiviteitsverandering in jaar t

- c) Als laatste worden de verwachte inkoopkosten transport voor volumes gecorrigeerd door deze te baseren op de volumemutaties voor de transportdienst.

$$ITTv_t = \frac{SO_t^{transport}}{SO_{t-1}^{transport}} \cdot ITTv'_t$$

waarbij:

$ITTv_t$	de definitief verwachte inkoopkosten transport bij Tennenet in jaar t
$SO_t^{transport}$	de samengestelde output voor de transportdienst in jaar t
$ITTv'_t$	het tussenresultaat van de berekening voor de inkoopkosten volgend uit de tussenstappen a en b

16. Vervolgens wordt er berekend wat over de periode 2008 t/m 2010 de daadwerkelijke inkoopkosten transport bij TenneT waren. Dit gebeurt op de volgende wijze:

$$ITT_t^{tot} = ITT_{t,i}^{RAP} + ITT_{t,i}^{ON} - Cor_{t,stedin} - Sal_{t,i}^{OIT}$$

waarbij:

ITT_t^{tot}	De daadwerkelijke totale inkoopkosten transport bij TenneT in jaar t
$ITT_{t,i}^{RAP}$	de gerapporteerde inkoopkosten transport bij TenneT voor netbeheerder i in

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

$ITT_{t,i}^{ON}$	jaar t de toevoeging van inkoopkosten transport bij TenneT van overgedragen HS-netten voor netbeheerder i in jaar t , uitgaande van feitelijke overdracht van HS-netten per 1 januari 2008
$Cor_{t,stedin}$	de door Stedin opgegeven correctie voor jaar t
$Sal_{t,i}^{OIT}$	de saldering van ontvangen inkoopkosten transport van TenneT bij netbeheerder i in jaar t

17. Het nacalculatiebedrag voor de inkoopkosten transport bij TenneT op sectorniveau voor 2008, 2009 en 2010 wordt berekend door het verschil tussen de verwachte en de daadwerkelijke kosten te berekenen:

$$Nac_t^{ITT} = ITT_t^{tot} - ITTv_t$$

waarbij:

Nac_t^{ITT}	het nacalculatiebedrag voor de inkoopkosten transport bij TenneT over de jaren 2008, 2009 en 2010
---------------	---

18. Als laatste wordt het nacalculatiebedrag op sectorniveau verdeeld over de individuele netbeheerders naar rato van de SO voor de transportdienst in 2007.

$$Nac_{i,t}^{ITT} = \frac{SO_{i,2007}^{transport}}{SO_{sector,2007}^{transport}} \cdot Nac_t^{ITT}$$

waarbij:

$Nac_{i,t}^{ITT}$	het nacalculatiebedrag voor de inkoopkosten transport bij TenneT voor netbeheerder i in jaar t
$SO_{i,2007}^{transport}$	de samengestelde output voor de transportdienst van netbeheerder i in 2007
$SO_{sector,2007}^{transport}$	de samengestelde output voor de transportdienst van de gehele sector in 2007

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

2.8 Inkoopkosten transport 2012

19. Als eerste wordt op basis van de totale inkoopkosten transport in 2009 voor de individuele netbeheerder bepaald welk deel zijn inkoopkosten transport inneemt van het totaal aan inkoopkosten transport in 2009:

$$fIT_{i,2009} = \frac{IT_{i,2009}}{IT_{sector,2009}}$$

waarbij:

$fIT_{i,2009}$	het aandeel van de inkoopkosten transport van netbeheerder i in 2009 in de inkoopkosten transport van de gehele sector in 2009
$IT_{i,2009}$	de inkoopkosten transport van netbeheerder i in 2009
$IT_{sector,2009}$	de inkoopkosten transport van de gehele sector in 2009

20. Het totaal aan inkoopkosten transport in 2009 wordt omgerekend naar de verwachte inkoopkosten transport voor het jaar 2012.

$$ITv'_t = cpi_{t-2009} \cdot PV_{t-2009} \cdot IT_{sector,2009}$$

waarbij:

ITv'_t	de verwachte inkoopkosten transport in jaar t , waarbij de " ' " aangeeft dat het een tussenresultaat betreft
cpi_t	de consumentenprijsindex over de jaren 2009 tot en met jaar t
PV_t	de productiviteitsverandering over de jaren 2009 tot en met jaar t

21. Vervolgens worden de verwachte inkoopkosten transport voor volumes gecorrigeerd door deze te baseren op de volumemutaties voor de transportdienst over het jaar 2009 naar 2012.

$$IT_{sector,2012}^{geschat} = \frac{SO_t^{transport}}{SO_{t-1}^{transport}} \cdot ITv'_t$$

waarbij:

de samengestelde output voor de transportdienst in jaar t

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.

$SO_t^{transport}$

$ITTv'_t$

het tussenresultaat van de berekening voor de inkoopkosten volgend
uit de tussenstappen a en b

$IT_{sector,2012}^{geschat}$

de geschatte inkoopkosten transport voor de gehele sector in 2012

22. Daarna worden de totale inkoopkosten transport voor 2012 per netbeheerder geschat door de totale geschatte inkoopkosten transport voor 2012 te vermenigvuldigen met de fractie van de inkoopkosten zoals hierboven berekend:

$$IT_{i,2012}^{geschat} = fIT_{i,2009} \cdot IT_{sector,2012}^{geschat}$$

waarbij:

$IT_{i,2012}^{geschat}$

de geschatte inkoopkosten transport voor netbeheerder i in 2012

23. Het nacalculatiebedrag wordt berekend door per individuele netbeheerder van de werkelijke inkoopkosten transport in 2012 de geschatte inkoopkosten transport voor 2012 af te trekken:

$$Nac_{i,2012}^{IT} = IT_{i,2012}^{werk} - IT_{i,2012}^{geschat}$$

waarbij:

$Nac_{i,2012}^{IT}$

het nacalculatiebedrag voor netbeheerder i in 2012

$IT_{i,2012}^{werk}$

de werkelijke inkoopkosten transport voor netbeheerder i in 2012

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2014 voor Liander N.V.

Appendix bij Bijlage 1: Overzicht Totale Inkomsten en correcties 2014

	COGAS	DNWB	ENDINET	ENEXIS	LIANDER	RENDO	STEDIN	WESTLAND
Ti-berekening Elektriciteit 2014								
Totale Inkomsten exclusief correcties								
Beginkosten 2013 (exclusief correcties)	16.195.488	70.587.107	32.848.889	900.367.018	967.830.840	11.054.560	660.884.143	47.242.761
Gemiddelde inkoopkosten transport in efficiëntie-niveau 2013	3.313.999	9.411.091	7.076.465	146.052.066	122.472.726	2.064.672	83.752.059	7.289.907
Beginkosten 2013 (exclusief correcties en inkoopkosten transport)	12.881.489	61.176.016	25.772.424	754.314.952	845.358.114	8.989.889	577.132.085	39.952.854
X-factor 2014-2016	5,08	4,69	5,27	4,91	4,59	5,12	4,58	4,87
Q-factor 2014-2016	2,10	0,02	0,99	0,04	0,18-	1,26	0,10	0,02
				2,80%				
Gemiddelde inkoopkosten transport 2014 bij rekenvolumina 2014-2016	3.406.791	9.674.602	7.274.806	150.141.524	125.901.962	2.122.482	86.097.116	7.494.024
Ti 2014 (zonder correcties)	16.285.093	69.706.626	32.665.998	888.842.156	954.606.522	11.017.078	653.533.382	46.627.845
Correcties in tarieven 2014								
Nacalc. Overname private netten 2012 in 2012	-	-	-	-	-	-	-	-
Nacalc. Overname private netten 2012 in 2013	-	-	-	-	-	-	-	-
Nacalc. Overname private netten 2013 in 2013	-	-	-	-	-	-	-	-
Nacalc. Overname private netten 2013 in 2014	-	70.064-	34.375-	-	953.338-	11.461-	-	-
Nacalc. Verrekening extra inkomsten niet gecontracteerd verbruik 2008	-	128.426-	64.059-	-	1.783.857-	21.314-	-	-
Nacalc. Verrekening extra inkomsten niet gecontracteerd verbruik 2009	-	177.990-	90.280-	-	2.524.479-	23.976-	-	-
Nacalc. Verrekening extra inkomsten niet gecontracteerd verbruik 2010	-	24.405-	99.276-	1.288.117-	1.384.815-	15.149-	917.907-	29.186-
Nacalc. Besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitsstapel 2011	-	24.375-	99.155-	49.038-	1.286.554-	15.131-	916.793-	29.151-
Nacalc. Besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitsstapel 2012	-	24.283-	98.781-	48.853-	1.377.922-	15.074-	913.338-	29.041-
Nacalc. Besparingen als gevolg van de invoering van het capaciteitsstapel 2013	-	-	15.298	282.439	75.283	4.420	136.017	19.003
Nacalc. Fallissement Ono en Tranel	-	-	57.684	1.470.968	1.601.727	19.385	1.079.492	37.725
Nacalc. Correctie vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013	30.795	114.462	15.646	342.643	158.749	59.329	2.528.273	110.744
Nacalc. Gederfde inkomsten volumeverhuivingen coulanace 2013	134.348	215.666	15.646	342.643	158.749	59.329	2.528.273	110.744
Nacalc. Nacalculatie vervanging schatting door data Lokale Heffingen 2012	731.001-	278.512	-	-	11.087.349	88.111-	-	-
Nacalc. Inkoopkosten Transport Temet 2008	202.483-	750.135-	395.438-	10.822.210-	10.933.538-	117.465-	7.512.037-	484.333-
Nacalc. Inkoopkosten Transport Temet 2009	43.993-	162.980-	85.916-	2.351.314-	2.375.502-	25.521-	1.632.121-	106.230-
Nacalc. Inkoopkosten Transport Temet 2010	522.848	1.936.982	1.021.092	27.944.884	28.232.353	303.314	19.397.425	1.250.636
Nacalc. Inkoopkosten Transport Temet 2011	283.567-	1.163.856	958.539-	27.096.259	24.376.529	191.278-	26.746.878	411.161
Nacalc. Inkoopkosten Transport 2012 (Amendement Zijlstra)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nacalc. TI 2011 a.g.v. wijziging x-factoren NESR - Westland (tweede helft)	-	-	-	1.499.488-	-	-	-	-
Nacalc. TI 2012 a.g.v. wijziging x-factoren NESR - Westland (tweede helft)	-	-	-	-	-	-	-	-
Bijzonderheid: nacalc.saldo verrekenen i.v.m. lagere tarieven Enexis over 2012	-	-	-	-	-	-	-	-
Bijzonderheid: nacalc.saldo verrekenen i.v.m. lagere tarieven Enexis over 2013	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaalbedrag Correcties in TI 2014	646.116-	2.122.673	665.877-	38.607.805	42.815.406	144.031-	37.995.889	2.098.014-
Totale Inkomsten 2014 inclusief correcties								
Totale inkomsten 2014 (incl. correcties)	15.618.977	71.829.299	31.999.721	927.449.961	997.421.928	10.873.047	691.529.270	44.529.831

47/48

*Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari
2014 voor Liander N.V.*

Bijlage 2 Tarievenblad en elementen EAV-tarieven